

"Samen Krachtig Uit De Crisis"

**Tussenevaluatie
Raadsprogramma
Krachtig Zwijndrecht**
mei 2018 - mei 2020

Krachtig Zwijndrecht

1 Inleiding

1.1 Inleiding "Zwijndrecht Krachtig uit de crisis".

Aanleiding

In mei 2018 is het raadsprogramma "Krachtig Zwijndrecht" door u vastgesteld met daarin de onderwerpen die in de periode 2018 – 2022 aandacht verdienen. U heeft hierin duidelijke focus en prioritering aangeven voor het college en de ambtelijke organisatie. Het raadsprogramma is ambitieus, passend bij de grote opgaven waarvoor we in Zwijndrecht staan. In het raadsprogramma is een driedeling aangebracht. Het eerste deel beslaat de hoofdopgaven/thema's die deze periode prioriteit hebben:

1. Wonen, bouwen en wooncarrière
2. Bestrijding van armoede
3. Welzijn en zorg
4. Veiligheid en leefomgeving

Het tweede deel betreft de thema's die ondersteunend en direct verbonden zijn aan de hoofdopgaven, te weten de energietransitie, economie, mobiliteit en voorzieningen. Het derde deel betreft de overkoepelende thema's die een bijdrage leveren aan de uitvoering van het raadsprogramma in brede zin en gaan over het versterken van de relatie met de inwoners, de toekomstvisie van Zwijndrecht, de groeiagenda van de Drechtsteden en het samenwerkingsverband van de Drechtsteden. In deze tussenevaluatie van het raadsprogramma leest u terug hoe we in samenhang aan de hoofdopgaven/thema's, de ondersteunende thema's en overkoepelende thema's hebben gewerkt en wat de stand van zaken is medio mei 2020.

Uitvoering van het raadsprogramma

Een ambitieus raadsprogramma en stevige opgaven vragen om een stevige aanpak. In de afgelopen twee jaar is daarom hard gewerkt aan de omslag van een beheer naar een ontwikkelorganisatie. In gelegenheidscoalities bestaande uit ambtenaren vanuit de hele gemeentelijke organisatie, aangevuld met vertegenwoordigers van onze maatschappelijke partners en ondernemers, is het raadsprogramma uitgewerkt in uitvoeringsplannen. We hebben daardoor bijvoorbeeld grote stappen gezet in de woningbouwopgave en de transformatie van het sociaal domein.

Zwijndrecht Krachtig uit de crisis

Zichtbaar, benaderbaar en betrokken

In de afgelopen maanden heeft de Coronacrisis de wereld op zijn kop gezet. In deze periode hebben we met elkaar geanticipeerd op de dingen die ons te doen stonden en zijn we als organisatie (ook naar elkaar toe) gegroeid. De crisisstructuren bewijzen zowel lokaal en regionaal als ambtelijk en bestuurlijk hun waarde. We krijgen vanuit onze gemeentelijke rol en verantwoordelijkheid steeds meer grip op de crisis. Al snel ontstond daardoor ook de ruimte om een tandje bij te zetten en als gemeente nadrukkelijker rol te nemen in de samenleving. Het uitgangspunt in deze eerste fase is geweest om als lokale overheid "Zichtbaar, Benaderbaar en Betrokken" te zijn bij de Zwijndrechtse samenleving. Een korte inkijk in wat we hebben gedaan:

- Zichtbaar: Overal in de buitenruimte is de boodschap 'Houd vol Zwijndrecht' zichtbaar gemaakt (spandoeken, digiborden en krijttags). Daarnaast gaan collega's in duo's de wijken in. Zij ondersteunen de reguliere handhaving capaciteit door zichtbaar te zijn, mensen te wijzen op naleving van de richtlijnen van het RIVM en verwijzen indien nodig ook naar hulp en maatschappelijke initiatieven.

- Benaderbaar: De gemeentelijke Corona Infolijn (078-7708484) is geopend. Mensen met vragen en zorgen kunnen bellen naar deze infolijn. Soms voor een praatje, soms voor een luisterend oor en soms om doorverwezen te worden naar de juiste collega of instantie. Vanuit de Corona Infolijn organiseren we ook speciale belacties, bijvoorbeeld om te vragen hoe het gaat met een bepaalde kwetsbare groep.
- Betrokken: Samen met maatschappelijke partners brengen we in kaart hoe het met de verschillende (kwetsbare) groepen in de samenleving gaat. Denk hierbij aan ouderen zonder netwerk, mensen uit de GGZ doelgroep, verpleeghuisbewoners e.d. Daarnaast toetsen we of essentiële maatschappelijke partners of initiatieven ondersteuning nodig hebben en kijken we of we daar collega's voor kunnen inzetten, zonder dat dit gemeentelijke essentiële processen raakt. Daarnaast brengen we de impact van de crisis op ondernemend Zwijndrecht in kaart, om te kijken wat nodig is.

Heroriëntatie op onze rolneming en strategie

Inmiddels verschuift het accent van het managen van de crisis naar het zorgen dat Zwijndrecht krachtig uit de crisis komt. Voorspellingen en de eerste statistieken laten zien dat de economie sinds "de grote depressie" niet zo snel afkoelde als nu in deze Coronacrisis het geval is. Natuurlijk hopen we dat het herstel even historisch zal zijn, maar het eerlijke verhaal is dat niemand dat op dit moment kan voorspellen. Evenmin kunnen we nu voorspellen wat de impact op de Zwijndrechtse samenleving en op onze financiële situatie zal zijn. Wel kunnen we aantekenen dat wij al voor een grote financiële en inhoudelijke opgave stonden. Tekorten in het sociale domein, onze zwakke sociaaleconomische structuur en de beperkte mogelijkheden om daar op te sturen omdat financiële en inhoudelijke mandaten zijn belegd bij gemeenschappelijke regelingen als de GRD en DG&J. Deze feiten hadden er ook zonder de Coronacrisis voor gezorgd dat we ons in de aanloop naar de begroting 2021-2024 hadden moeten heroriënteren op onze financiële huishouding, onze rolneming en de haalbaarheid van onze ambities.

We zijn inmiddels weer baas in eigen portemonnee en het is weer aan Zwijndrecht om de juiste keuzes te maken om krachtig uit deze crisis te komen. Deze keuzes vinden uiteindelijk hun vertaling in de begroting 2021-2024. Het is van groot belang dat we die keuzes maken en in uitvoering brengen vóórdat de financiële effecten van de crisis ons raken. Na de crisis van 2008 is gekozen voor de strategie van een terugtrekkende overheid en is ingezet op bezuinigingen. Tegelijkertijd zijn er politieke en economisch stromingen die geloven in een stevige rol van de (lokale) overheid om als gemeenschap sterker uit de crisis te komen. Door blijvend zichtbaar, benaderbaar en betrokken te zijn en door stevig te blijven investeren.

De onvoorspelbaarheid van de huidige situatie maakt dat we u als raad voorstellen het proces richting de begroting anders in te richten. Kort-cyclisch: Waar u normaliter de (financiële en beleidsmatige) kaders vaststelt bij de behandeling van de kadernota in juli, stellen we uw gemeenteraad nu voor dit uit te stellen tot bij de behandeling van de begroting in november. Dat geeft ons gezamenlijk meer tijd om te analyseren wat de impact van de Coronacrisis is op de Zwijndrechtse samenleving en op onze financiële huishouding en het geeft u als gemeenteraad meer tijd om bij uw kaderstellende debat onderbouwde keuzes voor de toekomst van Zwijndrecht te maken. Wij denken dat de tijd is gekomen om ons fundamenteel te heroriënteren op ons perspectief, op onze rolneming en op onze strategie als gemeente Zwijndrecht. We gaan hierover graag met u als gemeenteraad in gesprek.

1.2 Leeswijzer

In deze tussenevaluatie is de opzet van het oorspronkelijke raadsprogramma aangehouden. Daarom leest u allereerst terug in hoofdstuk 2 hoe we ervoor staan bij de uitvoering van de hoofdthema's/ hoofopgaven:

1. Wat waren de belangrijkste ontwikkelingen in de periode mei 2018 – mei 2020?
2. Wat is de stand van zaken in de uitvoering?
3. Hoe is de coronacrisis van invloed op de uitvoering?

Vervolgens leest u in hoofdstuk 3 hoe we ervoor staan bij de uitvoering van de ondersteunende thema's en in hoofdstuk 4 komen de overkoepelende thema's aan bod. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 stil gestaan bij de stand van zaken van de strategische lobbydossiers.

1.3 Inhoudsopgave

Inhoud	Pagina
1. Inleiding	01 – 03
1.1. Inleiding	02 – 03
1.2. Leeswijzer	03
1.3. inhoudsopgave	03
2. De hoofdthema's/ hoofopgaven	04 – 28
2.1. Wonen, bouwen, woon carrière	04 – 06
2.2. Bestrijding van armoede	07 – 12
2.3. Welzijn en zorg	12 – 23
2.4. Veiligheid en leefomgeving	24 – 28
3. Ondersteunende thema's	29 – 43
3.1. Duurzaam/ circulaire energietransitie	29 – 32
3.2. Economie (versterken)	33 – 36
3.3. Voorzieningen (ontmoeten, sport en cultuur)	37 – 40
3.4. Mobiliteit	41 – 43
4. Overkoepelende thema's	44 – 47
4.1. Stand van zaken overkoepelende thema's:	
• Toekomstvisie	
• Drechtsteden verstandig versterken	
• Groeiagenda	
• Werken aan een inclusieve samenleving	
• Versterken relatie inwoner/politiek (Sociale Cohesie)	
5. Strategische Lobbydossiers	48

2 De hoofdthema's/ hoofdopgaven

2.1 Wonen, bouwen en wooncarrière

2.1.1 Inleiding

De uitvoering van uw raadsprogramma 2018 – 2022 "Krachtig Zwijndrecht" moet leiden tot het versterken van de sociaaleconomische structuur van Zwijndrecht. Een belangrijke pijler daarbij is om te komen tot een evenwichtiger samenstelling van de bevolking. In het raadsprogramma heeft u dat nadrukkelijk gekoppeld aan het veranderen van de woningvoorraad. Daar werken we hard verder aan met een kwantitatieve en kwalitatieve woning bouwambitie. Zwijndrecht wil in totaal 4900 woningen toevoegen. 1.400 woningen zijn nodig om te kunnen voorzien in de autonome behoefte aan woningen en met nog eens 3.500 woningen leveren we een bijdrage aan de regionale groeiagenda van de Drechtsteden.

Omdat de behoefte aan nieuwe woningen en het komen tot meer variatie in het woningaanbod groot is en bouwlocaties schaars zijn, is het essentieel om optimaal gebruik te maken van de beschikbare capaciteit. We bouwen daarom primair voor doorstroming, zodat één nieuwe woning meerdere woningzoekenden in staat stelt om hun woonwensen te realiseren. We zoeken bij de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties altijd de bovenkant van de markt op (75% in het hogere koopsegment en de geliberaliseerde huursector). Daarnaast hebben we in de Prestatieafspraken Lange Termijn (PALT) duidelijke afspraken gemaakt met onze corporaties. Die afspraken zijn gericht op renovatie van verouderde woningen en een afbouw van de voorraad goedkope sociale huurwoningen.

2.1.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

Duurzaam verhogen van de woningbouwambitie

De afgelopen twee jaar hebben we fors geïnvesteerd in het duurzaam verhogen van de woningbouwproductie. Inmiddels bestaat de planvoorraad uit 2900 woningen. 1200 woningen zijn geprogrammeerd in het Zwijndrechtse deel van de Spoorzone: Diztrikt. Dat bestaat uit verschillende deelgebieden, waaronder het stationskwartier. Voor de ontwikkeling van dit gebied hebben we een samenwerkingsovereenkomst met Woonkracht 10 gesloten (600 woningen), heeft uw raad inmiddels een voorbereidingskrediet ter beschikking gesteld en verwachten we al voor 2023, 250 nieuwe woningen toe te voegen. Ook andere ontwikkelingen liggen op schema. Zo zijn er zo'n 300 woningen geprogrammeerd in Noordoever, verwachten we 200 extra woningen toe te voegen via de gebiedsontwikkeling in Noord en 300 in Walburg zijn we ver met het ontwikkelen van kleinere woningbouwlocaties zoals Van 't Hoff, enkele locaties in Heerjansdam en de Buizerdstraat. We liggen met de 2900 geprogrammeerde woningen ruim op schema om de 1400 woningen die nodig zijn voor de autonome behoefte te realiseren. Bij het toevoegen van meer woningen moeten we het absorptievermogen van de markt goed in de gaten. Daarbij is het goed om te realiseren dat er in de afgelopen 20 jaar zijn gemiddeld 78 woningen per jaar aan de voorraad toegevoegd zijn. Het huidige tempo ligt fors hoger.

Lokale en regionale PALT afspraken

Inmiddels is in Zwijndrecht een afname verwezenlijkt van 367 sociale huurwoningen (ca 60% van de doelstelling). Hiermee loopt de uitvoering van de PALT-afpraak op schema. De beschikbaarheid van sociale huurwoningen komt echter (regionaal) onder druk te staan. Dit is voor de corporaties aanleiding om gemaakte afspraken ter discussie te stellen. Daarom wordt onderzocht hoe de beschikbaarheid versterkt kan worden met in achtneming van de gemaakte afspraken. Een afname in Zwijndrecht lijkt vooralsnog gerechtvaardigd. Zwijndrecht heeft in de Drechtsteden het grootste percentage goedkope sociale huurwoningen.

De regionale PALT-afspraken zijn gericht op een afname in Zwijndrecht en een toename in (Drechtsteden)gemeenten die nu weinig van deze woningen hebben. Zwijndrecht voegt dus niet alleen nieuwe woningen in het middeldure- en dure segment toe, maar bouwt tegelijkertijd de voorraad (goedkope) sociale huurwoningen af. Dat draagt in gezamenlijkheid bij aan het versterken van de sociaaleconomische structuur in Zwijndrecht. De woningbouwambitie zorgt daarbij voor meer inkomsten voor de gemeente (OZB en uitkering gemeentefonds). In die sociaaleconomische structuur speelt ook de economische ontwikkeling van Zwijndrecht een belangrijke rol.

2.1.3 Stand van zaken "Wonen, bouwen en wooncarrière"

Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
Kwantitatieve woningbouwopgave (10.000 extra woningen in de Drechtsteden)	We hebben in de regionale groeiagenda afgesproken 4900 woningen bij te bouwen. De afgelopen twee jaar hebben we fors geïnvesteerd in het duurzaam verhogen van de woningbouwproductie. Inmiddels bestaat de planvoorraad uit 2900 woningen. 1200 woningen zijn geprogrammeerd in het Zwijndrechtse deel van de Spoorzone: Diztrikt en ca. 300 in Noordoevers. Daarnaast zijn er nog kleinere woningbouwlocaties, zoals Van 't Hoff, enkele locaties in Heerjansdam en Buizerdstraat. Laatste locaties zijn in uitvoering of voorbereiding. Bij het verder opvoeren van de planvoorraad en de woningbouwproductie staan we voor een aantal grote uitdagingen. Daarvan wordt er 1 gevormd door het absorptievermogen van de markt. We moeten scherp monitoren of we niet te veel woningen tegelijkertijd in de markt zetten en concurrentie tussen de verschillende gebiedsontwikkelingen in Zwijndrecht krijgen. Het wordt passen en meten en dat geldt ook voor de ruimte. De ruimte is in Zwijndrecht schaars en makkelijk te ontwikkelen binnenstedelijke gebieden zijn nauwelijks nog voorhanden. Bij het verder opvoeren van de planvoorraad, zult u de woningbouwambitie moeten wegen aan andere ambities rondom bijv. de economische ontwikkeling en het buitengebied. Hiervoor zullen, naar aanleiding van de omgevingsvisie, onderzoeken volgen. Het is niet alleen de planvoorraad, maar ook de uitvoering die op stoom komt. Noordoevers en de Spoorzone (Diztrikt) lichten we daarbij uit. Voor de Noordoevers stelt u deze zomer de nota van uitgangspunten vast. Deze uitgangspunten voor de ontwikkeling van dit gebied worden dit jaar met alle betrokkenen verder uitgewerkt tot een Masterplan, waarin wonen in een uniek getijdengebied centraal staat. Diztrikt bestaat uit verschillende deelgebieden, waaronder het stationskwartier. Voor de ontwikkeling van dit gebied hebben we een samenwerkingsovereenkomst met Woonkracht 10 gesloten (600 woningen), heeft uw raad inmiddels een voorbereidingskrediet ter beschikking gesteld en verwachten we al voor 2023, 250 nieuwe woningen toe te voegen. De gebiedsontwikkeling voor Noord wordt opgestart zodra de wijkvisie is afgerond. Planning rond 1 mei. Naar verwachting kunnen hier zo'n 200 extra woningen worden opgeleverd. Hetzelfde geldt voor Walburg, waar ook ca. 300 woningen zijn geprogrammeerd.
Aantrekkelijke entreegebieden het station en de Koninginneweg (Spoorzone).	Voor dit gebied is een Masterplan vastgesteld en een samenwerkingsovereenkomst met Woonkracht 10 gesloten. We liggen goed op koers voor de uitvoering.

Stand van zaken / voortgang PALT-afspraken: o.a. vermindering van het aanbod van (met name verouderde) sociale huurwoningen en duurzame renovatie van sociale huurwoningen.	Met de woningbouwcorporaties zijn scherpe PALT-afspraken gemaakt. De woningcorporaties liggen tot dusver op schema met de vermindering van het aantal sociale huurwoningen (-367). Wat betreft verduurzaming van de woningvoorraad zijn er nog wel belangrijke stappen te zetten. De gesprekken met de corporaties over de eerste gasloze wijken verlopen constructief.
Gemixte woonmilieus en een uitvoeringsparagraaf van de regionale woonvisie: voldoende levensloopbestendige woningen, starterswoningen, zelfbouw, 10 Tiny Houses, etc.	De Woningbouwstrategie en het Woonplan zijn reeds door u vastgesteld en de ontwikkelkaders voor Tiny Houses bieden wij u in het 2 ^e / 3 ^e kwartaal van 2020 ter vaststelling aan. Deze beleidsdocumenten verankeren de koers uit het raadsprogramma en stippelen de route uit waarlangs we aan dit onderwerp werken. De daadwerkelijke realisatie is een kwestie van de lange termijn. Gebiedsontwikkelingen kost veel tijd en we zetten maximaal in op versnelling.
We bouwen niet in buitengebied: dit gebied bestemmen we voor natuur of recreatie.	In het kader van de Omgevingswet en de omgevingsvisie zal verkennend gesproken worden over de toekomst van het buitengebied. De wens om een kwalitatieve slag te maken in het buitengebied, wat betreft natuurontwikkeling, kan wellicht ook met andere functies gecombineerd worden. Door op integrale wijze te kijken naar de toekomst van het buitengebied in relatie tot opgaven als ontwikkeling van natuur en recreatie (biodiversiteit), energietransitie, klimaatadaptatie en de woningbouwopgave willen we onderzoeken of we meerwaarde kunnen creëren met behoud van (of zelfs versterking van) de kwaliteiten van het buitengebied.

2.1.4 Impact Coronacrisis op het thema

De gevolgen van de coronacrisis voor de woningmarkt zijn (op langere termijn) onzeker en zullen we nader moeten uitwerken. Duidelijk is echter wel dat het onderliggende tekort aan woningen (crisis op de woningmarkt) overeind blijft en dat het zaak blijft om de woningbouwproductie in Zwijndrecht op te voeren. De plannen/noodzaak om uiteindelijk ruim 4900 woningen toe te voegen en te komen tot meer variatie (verandering) in de woningvoorraad en daarmee tot een evenwichtiger samenstelling van de bevolking blijven overeind. De afgelopen twee jaar heeft u een trendbreuk veroorzaakt. Zwijndrecht staat weer in de steigers, de planvoorraad/woningbouwproductie wordt fors opgevoerd. Het is nu een kwestie van volhouden.

Tegelijkertijd weten we dat “Bouwend Nederland” in de vorige crisis een stevige tik heeft gehad en dat stikstof en Pfas al zorgden voor onzekerheid en onvoorspelbaarheid. De Coronacrisis draagt daaraan bij. In de vorige crisis viel de bouw stil en verloren tienduizenden vaklui hun baan. Het kabinet en de sector lijken dat nu echter ten koste van alles te willen voorkomen. Doorbouwen blijkt een absolute topprioriteit voor Nederland. Alle bij de bouw betrokken partijen hebben zich inmiddels in het manifest “Samen doorbouwen aan Nederland” uitgesproken: *‘We gaan alles op alles zetten om de bouwproductie op gang te houden’*. We zijn daarom voorzichtig optimistisch en onderzoeken de komende periode (met uw gemeenteraad) hoe en of we de bouwproductie (uw doelstellingen) in Zwijndrecht op gang kunnen houden en of deze situatie wellicht ook kansen biedt voor de sociaaleconomische ontwikkeling van Zwijndrecht.

2.2 Bestrijding van armoede

2.2.1 Inleiding

De bestrijding van armoede en de aanpak van schuldenproblematiek heeft in het raadsprogramma 2018 – 2022 "Krachtig Zwijndrecht" een prominente plek en dat is terecht. We willen immers dat iedereen in Zwijndrecht actief is in de samenleving, dat iedereen de kans krijgt - jong of oud - om zich te ontwikkelen en zijn talenten in te zetten ten behoeve van die samenleving. We willen dat in de toekomst geen kinderen meer opgroeien in armoede. Enerzijds hebben we daarom in de afgelopen twee jaar met de middelen die we daarvoor van het rijk ontvingen extra geïnvesteerd in het voorkomen van achterstanden in het onderwijs, vergroten van deelname aan sport- en cultuuractiviteiten en goede zorg op het goede moment. Anderzijds hebben we gewerkt aan het voorkomen en bestrijden van armoede en schulden, een betere aansluiting tussen werkzoekenden en beschikbaar werk en het creëren van banen. Samenhang tussen de activiteiten uit het Deltaplan Armoede en de Economische Agenda/Groeiagenda was daarbij steeds het uitgangspunt.

2.2.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

Bouwen aan een infrastructuur om duurzaam armoede te kunnen ontgroeien

In de periode na de vaststelling van het Deltaplan is gebouwd aan een infrastructuur waarbinnen we mensen duurzaam uit de armoede willen krijgen. Dat is een proces van een lange adem en de resultaten van de verschillende interventies zijn in veel gevallen pas zichtbaar na enige jaren. Om bijvoorbeeld de helft van de kinderen die nu opgroeien in armoede een duurzaam perspectief te kunnen bieden vraagt enerzijds om het realiseren van bestaanszekerheid in het gezin/huishouden en anderzijds in het investeren in de ontwikkelkansen van de kinderen zelf (bijvoorbeeld door middel van voor- en vroegschoolse educatie en investeren in dyslexiezorg). De effecten van deze inzet gaan we pas zien als deze generatie kinderen is opgegroeid. Korte termijn effecten zoals minder uitkeringen en betere resultaten op school worden wél tijdens deze raadsperiode zichtbaar. Daarnaast is een deel van de inzet gericht op het voorkomen van armoede. Het resultaat van die inzet is niet eenvoudig uit te drukken, behalve dat, op basis van historische verwachting, de instroom van nieuwe personen in uitkeringen of schuldhulpverlening verminderd.

Minder uitkeringen in 2019

Door de gezamenlijke inzet met onze maatschappelijke partners en verbonden partijen zoals Zwijndrecht Werkt en de Sociale Dienst Drechtsteden is het aantal mensen met een uitkering in Zwijndrecht gedaald en werken we aan perspectief voor onze inwoners. Op 1 januari 2019 waren er 1.111 mensen met een uitkering in Zwijndrecht. Op 31 december 2019 waren dit er 1.049. Deze daling is het resultaat van de inzet van de SDD en de versterkte samenwerking tussen gemeente, baanbrekend enz. In het uitvoeringsprogramma is opgenomen dat we met een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden baten willen realiseren oplopend tot € 750.000 in 2022. We zijn hierbij uitgegaan van de gemiddelde kosten voor het verstrekken van een uitkering ter hoogte van € 15.000. In een ideale wereld zou de daling van het aantal uitkeringsgerechtigden met 62 in 2019 baten ter hoogte van € 930.000 betekenen. Door de huidige regionale afspraken lekken deze baten deels weg naar de SDD.

2.2.3 Stand van zaken "Bestrijding van armoede"

	Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
	Deltaplan Armoede Outcome gericht werken op basis van 5 hoofdlijnen	De aanpak en interventies in Zwijndrecht die bijdragen aan de bestrijding van armoede zijn in het najaar van 2019 vastgelegd in het Deltaplan Armoede Zwijndrecht. Het Deltaplan is tot stand gekomen in nauwe afstemming met maatschappelijke partners waarmee ook meteen draagvlak is ontstaan voor de uitvoering ervan. De inzet via het Deltaplan Armoede komt bovenop de reguliere inspanningen waarvan een belangrijk deel is belegd in de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GrD) en wordt uitgevoerd door de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). De extra inzet gaat bijvoorbeeld om de collectieve zorgverzekering, het SMS-kinderfonds en het minimabeleid, maar ook aan intensieve inzet om inwoners met een bijstandsuitkering aan het werk te krijgen of te laten participeren (Participatiewet). De regionale inspanning wordt lokaal aangevuld met voorzieningen als een kindpas en de inzet van Zwijndrecht Werkt. De ambities uit het raadsprogramma "Krachtig Zwijndrecht" zijn door de gemeentelijke organisatie samen met de maatschappelijke partners vertaald in vijf lijnen. Deze vijf lijnen vormen de outcome (de brede doelstellingen die worden nagestreefd) van de aanpak van armoede in Zwijndrecht. In de periode na de vaststelling van het Deltaplan is gebouwd aan een infrastructuur waarbinnen we duurzaam mensen uit de armoede willen krijgen. Dat is een proces van een lange adem en de resultaten van de verschillende interventies zijn in veel gevallen pas zichtbaar na enige jaren. Om bijvoorbeeld de helft van de kinderen die nu opgroeien in armoede een duurzaam perspectief te kunnen bieden vraagt enerzijds om het realiseren van bestaanszekerheid in het gezin/huishouden en anderzijds in het investeren in de ontwikkelkansen van de kinderen zelf (bijvoorbeeld door middel van voor- en vroegschoolse educatie en investeren in dyslexiezorg. De effecten van deze inzet gaan we pas zien als deze generatie kinderen is opgegroeid. Korte termijn effecten zoals minder uitkeringen en betere resultaten op school worden wél tijdens deze raadsperiode zichtbaar. Hieronder zijn per spoor kort en bondig de belangrijkste resultaten tot nu toe opgenomen.
	a) Meedoen met perspectief: In Zwijndrecht kennen we de mensen die leven rond de armoedegrens persoonlijk, we bieden hen perspectief dat bij hen past en ondersteunen hen bij het toewerken naar dat perspectief.	- Op 1 januari 2019 waren er 1.111 mensen met een uitkering in Zwijndrecht. Op 31 december 2019 waren dit er 1.049. Deze daling is het resultaat van de inzet van de SDD en de versterkte samenwerking tussen gemeente, baanbrekend enz. In het uitvoeringsprogramma is opgenomen dat we met een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden baten willen realiseren oplopend tot € 750.000 in 2022. - We zijn hierbij uitgegaan van de gemiddelde kosten voor het verstrekken van een uitkering ter hoogte van € 15.000. In een ideale wereld zou de daling van het aantal uitkeringsgerechtigden met 62 in 2019 baten ter hoogte van € 930.000 betekenen. Door de huidige regionale afspraken lekken deze baten deels weg naar de SDD. - Samen met de SDD zijn voorbereidingen getroffen voor de pilot/ het project "Impuls banenplan" en de realisatie van 160 participatieplekken samen met Zwijndrecht Werkt.

		• Er is geïnvesteerd in de samenwerking tussen het accountmanagement van de gemeente en Baanbrekend Drechtsteden met als doel meer mensen aan het werk of richting participatieplek te begeleiden. • Voor de interventie deelcafé Zwijndrecht zijn we van start gegaan met een kansanalyse. Aansluiting wordt gezocht met gelijksoortige initiatieven in de regio (Dordrecht en Rotterdam, denk aan Heilige Boontjes en De Buurman in Hardinxveld Giesendam). Daarnaast is het gesprek aangegaan met sociaal betrokken ondernemers in Zwijndrecht, zoals Gelateria Lorenzo, deelnemer mantelzorgpas. Ook wordt gekeken naar de meest passende lijn richting de SDD, denk aan samenwerken met Zwijndrecht Werkt en het project PERSPECT. De analyse is gestart in 2019, na afronding begin 2020 wordt gestart met het project richting uitvoering. • De mogelijkheid welke parallel wordt verkend organisatie breed is de functie bestemming voor het Klankbord en het oude schoolgebouw in Noord.
	b) Generaties in de plus: We kennen de kinderen in Zwijndrecht die opgroeien in armoede en zorgen er voor dat zij zich kunnen ontwikkelen tot de financieel gezonde generatie van 2030.	• De <u>ombudsvrouw gezinsaanpak armoede</u>: is geworven. Deze professional is spil tussen school en gezin. Daar waar de Intern Begeleider van school de blik richt op het kind, kijkt de ombudsvrouw mee en verder; naar het gezin. Deze totaal aanpak wordt ingezet om de rust binnen het gezin te bewaken en vanuit die situatie verder te gaan. Insteek was om haar half maart 2020 te laten starten, maar dit is door de Coronacrisis uitgesteld naar mei 2020. • We zijn aangesloten bij de <u>Alliantie Kinderarmoede</u>. Hierdoor kunnen ideeën en informatie uitwisselen met diverse andere gemeenten en organisaties. Al die organisaties zetten zich in voor de bestrijding van armoede. Ook tijdens de Coronacrisis blijkt dit een waardevolle samenwerking omdat we gezamenlijk tot oplossingen komen voor gezinnen zonder laptops en internetverbinding. Hierdoor is de samenwerking met Divosa, VNG en ministerie daardoor snel zaken geregeld. • De <u>kindpas</u>: In 2019 zijn 1295 passen uitgegeven, waarvan er 1193 zijn gebruikt. Dat betekent een bereik van 92 %. Door de samenwerking met de Stichting Leergeld zijn veel van de kinderen die in armoede opgroeien bij ons in beeld. Het belang hiervan wordt tijdens de Coronacrisis eens te meer duidelijk: via de Stichting leergeld kunnen snel en gemakkelijk laptops voor kinderen worden geregeld die hierover niet beschikken en waardoor zij anders geen onderwijs op afstand hadden kunnen volgen. • <u>Pilot kinderopvang</u>: Het realiseren van overbruggende kinderopvang voor een aantal maanden voor ouders van kinderen uit de Drechtsteden die deelnemen aan PERSPECT, voor de overige klanten met een uitkering van de SDD en voor alleenstaande ouders die deelnemen aan de pilot stress sensitieve dienstverlening van de gemeente Dordrecht. Hierdoor kunnen ouders snel aan de slag met hun traject richting werk of scholing en gaat er geen tijd verloren omdat de kinderopvang niet (snel genoeg) geregeld kan worden. Tijdens deze periode zoekt de coördinator kinderopvang naar een duurzame oplossing m.b.t. kinderopvang.

		Een belangrijk neveneffect is dat kinderopvang, voor kinderen uit gezinnen waar veel stress is, een stabiele basis kan bieden waar kinderen tot rust kunnen komen, kunnen leren en spelen. Deze doelstelling past binnen de visie van de SDD en binnen de doelstellingen van de gemeente Dordrecht ten aanzien van de pilot stress sensitieve dienstverlening en van de gemeente Zwijndrecht in het kader van het deltaplan armoede: "Het vergroten van de (financiële) zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners". Deeldoelen zijn: ▪ <i>Verlagen van de drempel om een ontwikkeltraject te volgen of om aan het werk te gaan</i> ▪ <i>Ontzorgen van ouders op kinderopvang vanaf dag 1</i> ▪ <i>Vinden van een duurzame oplossing in de overgang van PERSPECT/uitkering naar werk</i> ▪ <i>Kinderen ontwikkelen zich omdat de kinderopvang hen een stabiele basis biedt. Ouders volgen ontspannen een ontwikkeltraject of zijn aan het werk</i> • Stressreductie bij kinderen: De voorbereidingen voor het project "Als ik later groot ben" (AILGB) zijn in volle gang. AILGB zet in op het kind-perspectief voor de toekomst. Vanuit deze wensen en ambities wordt gekeken naar de ontwikkeling van het kind; ervaring leert dat met name acute hulpvragen naar voren komen uit b.v. de doelgroep werkende armen. Het project heeft geen gemeentelabel en heeft een positieve insteek. Er wordt een beeld gevormd van waar kinderen en jongeren behoefte aan hebben, welke voorzieningen er voor hen zijn en wat er nog mist. AILGB kan de stress bij kinderen in armoede verlagen doordat kinderen in bijvoorbeeld sport en cultuur hun emoties kwijt kunnen. Ook draagt het bij aan het in beeld krijgen van kinderen uit de werkende armen doelgroep. Vanuit een stress gereduceerde situatie kunnen kinderen tot betere keuzes komen en zij kunnen zich daardoor beter ontwikkelen. Het project werkt als een wegwijzer om de vragen te verbinden met het ondersteuningsaanbod dat in Zwijndrecht al aanwezig is.
	c) Armoede in beeld: Niet iedereen die in armoede leeft in Zwijndrecht is in beeld. We gaan op zoek naar deze stille doelgroepen en luisteren naar hoe we hen de ondersteuning kunnen bieden die ze nodig hebben. We richten ons hierbij onder andere op werkende armen, stille armoede onder ouderen en werkloze jongeren.	• Het project "<u>Samen sneller Schuldenvrij</u>" waarbij huishoudens met een betalingsachterstand bij de zorgverzekeraar worden benaderd is gestart. Eind 2019 is de coördinator gestart met alle voorbereidingen en vanaf mei zullen de eerste 50 huishoudens worden benaderd via een mailing (in verband met de Coronacrisis kan dit niet fysiek). • <u>Dashboard armoede:</u> Samen met het Smart Data Center van het Onderzoekscentrum Drechtsteden en de SDD bouwen we in Zwijndrecht het eerste integrale dashboard. Dat betekent intensivering maar ook professionalisering van de samenwerking met onze ketenpartners SDD en de SO. In 2019 zijn alle voorbereidingen getroffen voor de realisatie van het Dashboard in 2020. Met het dashboard meten we de effectiviteit van ons beleid. De investering in het systeem voor het dashboard Deltaplan Armoede verdient zich terug nu meer en meer gemeentes voorbeeld nemen aan de Zwijndrechtse opzet. Deze Zwijndrechtse opzet is nu leidraad voor een algemeen dashboard Sociaal Domein voor de Drechtsteden gemeente.

		Mei 2020 wordt het dashboard opgeleverd. Voor Zwijndrecht specifiek wordt gekeken naar welke indicatoren gebruikt worden voor de metingen gerapporteerd in onze P&C cyclus.
d) Van arm naar warm: De neveneffecten van armoede voor onze inwoners willen we verlichten en de oorzaak aanpakken.		De app <u><i>Sparen door besparen</i></u> blijft een stijgende lijn kennen in downloads en gebruik. Daarnaast wordt de app ingezet om pushberichten over de bijeenkomsten van de SDD in de gemeente te pushen. Met succes, 76% van de gebruikers opent de melding en ook de SDD bevestigt de app als aanleiding voor deelname aan preventieve interventies. Tot nu toe is de app <u><i>442 maal gedownload</i></u>.
		- Vanuit de ketensamenwerking Buurtaanpak is samen met corporatie Trivire een <u>structurele accommodatie geboden aan Stichting Minima Zwijndrecht</u> (kosteloos). Dit heeft geleid tot een vergroot bereik van minima, met name woonachtig in de wijk Noord, maar ook Kort Ambacht. <u>Lobby toeslagen en bestaanszekerheid</u>: De lobby vanuit gemeenten, Divosa en VNG is geformuleerd. De position paper is gedeeld met het ministerie SWZ. De kern: <i>Gemeenten willen betrokken zijn bij de kabinetsreactie en hierin het belang van onze doelgroep laten weerklinken. We zijn in gesprek over hoe we dit gaan realiseren.</i> <i>Gemeenten willen betrokken zijn bij het actieprogramma dat volgt uit het IBO Toeslagen. Wij willen aan tafel zitten als er gewerkt wordt aan de uitwerking van een nieuw stelsel dat ons ook rechtstreeks raakt. Hierover gaan we in gesprek met het Ministerie van SZW op diverse manieren (o.a. G4, G40, Divosa en VNG).</i>
e) Samenwerken is de sleutel: We koppelen professionele organisaties aan het informele netwerk in de buurten om zo diensten en producten te kunnen bieden aan inwoners die dat nodig hebben maar nu nog niet bereikt worden.		- Vanuit de lijn Buurtaanpak is een thema bijeenkomst <u>Armoede in de buurt</u> georganiseerd. 85 professionals uit het maatschappelijk midden veld vonden elkaar rondom het thema signalering en hostmanship, hoe benaderen wij bewoners als Zwijndrechtse bewoners en hoe voelt iedereen zich welkom? - In de aanloop tot het vastgestelde Deltaplan Armoede is nauw samengewerkt met <u>formele en informele partners</u> om tot een gedragen plan te komen voor de komende jaren. In meerdere sessies zijn zeker 15 organisaties – van welzijn en zorg, tot onderwijs en sport vertegenwoordigd. Ook tijdens de kick-off is van gedachten gewisseld over de invulling van de uitvoeringsagenda en wordt de definitieve planvorming samen vormgegeven. <u>Voedselkast</u>: De voedselkast is de meest bescheiden interventie volgend uit het werkproces achter het Deltaplan Armoede. Het idee is simpel: mensen die houdbaar voedsel in de kast hebben staan dat zij niet gaan gebruiken kunnen zij in de kast zetten voor mensen die deze voedselwaren wél kunnen en gaan gebruiken. De voedselkast is gerealiseerd en mobiel ingevuld. De kast is gemonteerd aan de 'Pipowagen' van de Buurtaanpak. Deze wordt ingezet bij diverse projecten en staat geparkeerd op het terrein van Xiejezo. Op die manier wordt op verschillende plekken bekendheid gegeven aan de voedselkast en wordt verkend hoe deze werkt voor de verschillende buurten.
		Vanuit het dossier LVB zijn ervaringen gedeeld rondom de pilot sportbuddy op De Sprong.

		Kerncompetenties van deze leerlingen aangesproken door middel van sport als katalysator voor zelfontplooiing. Waar deelname aan onderwijs van Sprong geen certificering oplevert wordt vanuit deze DP lijn mogelijkheid gezien tot een meer duurzame winst na deelname – dit door aan te sluiten op de basis lijnen van PERSPECT en later richting Baanbrekend. Post corona crisis wordt deze samenwerking hervat.
--	--	--

2.2.4 Impact Coronacrisis op het thema

De Coronacrisis gaat, zeker voor de aanpak van armoede en de uitvoering van de Economische Agenda/Groeiagenda consequenties hebben. Zo verandert het zorgen dat 100 mensen extra uit de uitkering komen misschien wel in zorgen voor behoud van banen of betere toeleiding naar de Sociale Dienst Drechtsteden naar regelingen voor mensen die werkeloos zijn geworden. Zo wordt het aantrekken van nieuwe bedrijven en werkgelegenheid misschien wel het ondernemers helpen om bedrijven overeind te houden (door toeleiding naar regelingen en verbinden van ondernemers en partners) en werkgelegenheid te behouden. In lijn met de uitspraken van de regering vrezen we dat het aantal mensen zonder baan en het aantal uitkeringsgerechtigden eerder stijgt.

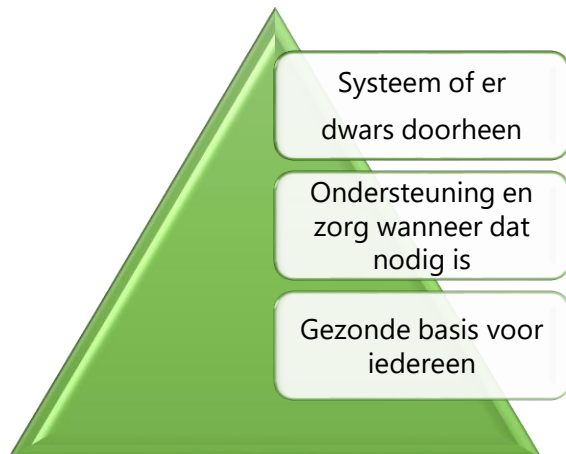
We zijn gestart met de uitvoering het project "Samen sneller schuldenvrij" waarbij we actief mensen benaderen met een betalingsachterstand bij de zorgverzekeraar tijdens de Coronacrisis, juist om te laten zien en merken dat we er zijn als lokale overheid, meedenken en mensen helpen om uit de financiële problemen te komen. Door juist tijdens de crisis door te gaan met dit project hopen we ZZP-ers in beeld te krijgen en het toe te leiden naar hulpverlening en de regelingen van de SDD. We moeten met elkaar onderzoeken wat die consequenties zijn, of onze focus anders moet na deze crisis en of onze doelstellingen nog wel onze doelstellingen zijn. Hiervoor is het goede gesprek uw gemeenteraad nodig als de consequenties van de Coronacrisis scherp zijn geworden.

2.3 Welzijn en zorg

2.3.1 Inleiding

Binnen het programma Welzijn en Zorg werken we aan een integrale aanpak van onze taken op het gebied van Wmo, Participatiewet en Jeugdwet, waarbij de inwoner centraal staat en voorzieningen zo dicht mogelijk bij onze inwoners georganiseerd zijn. We werken aan:

1. Een gezonde basis voor iedereen
2. Zorg en ondersteuning wanneer dat nodig is
3. Doorbraken wanneer het systeem van ondersteuning en zorg geen uitkomst biedt voor inwoners

De piramide van Welzijn en Zorg

Gezonde basis voor iedereen

Doel is om voor alle inwoners van Zwijndrecht een gezonde basis te realiseren, waarbij hooguit informatie, advies en lichte ondersteuning nodig is om prettig te kunnen leven en zich te kunnen ontwikkelen. Een gezonde gemeente vraagt een brede samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisaties in Zwijndrecht. En voor een gezonde basis is het essentieel om verantwoordelijkheid te nemen in alle beleidsterreinen. Niet alleen in het maatschappelijk domein, maar bijvoorbeeld ook van groen tot de gebouwde omgeving. Vanuit het raadsprogramma is gewerkt aan een stevig preventief veld in Zwijndrecht met interventies als: voor- en vroegschoolse educatie, de aanpak laaggeletterdheid, de aanpak van eenzaamheid, het deltaplan armoede en de inzet van sport en kunst en cultuur als middel om inwoners mee te laten doen. Daarnaast hebben we ingezet op een goede borging van basisfuncties, zoals bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg.

Zorg en ondersteuning wanneer dat nodig is

Doel is om voor inwoners van alle leeftijden die (tijdelijk) ondersteuning en zorg nodig hebben, deze dichtbij en integraal te organiseren. Vanuit het raadsprogramma is geïnvesteerd in de realisatie van een sociaal wijkteam (0-100) dat zich richt op het bieden of coördineren van integrale ondersteuning voor individuele inwoners en huishoudens. Met een centrale, laagdrempelige toegang voor iedereen en een integrale aanpak van de vraag van de inwoner. Vanuit het raadsprogramma zijn op het gebied van zorg en ondersteuning ook specifieke thema's, zoals een stevige aanpak om kindermishandeling te bestrijden, gerealiseerd.

Het systeem of er dwars doorheen

Soms biedt het systeem van ondersteuning en zorg voor inwoners of huishoudens geen uitkomst in hun specifieke situatie. Het gaat dan vaak om huishoudens met problematiek op meerdere levensdomeinen tegelijkertijd, waarbij meerdere (hulpverlenings-)organisaties betrokken zijn.

Die ieder vanuit hun eigen koker redeneren en handelen. Dan is het nodig om de beperkingen van het systeem te doorbreken en er voor te zorgen dat inwoners worden geholpen bij het duurzaam oplossen van problemen. Medio 2019 is de eerste Zwijndrechtse zorgmarinier gestart, die niet alleen op casusniveau het verschil maakt, maar ook de belemmeringen die zij in het systeem tegenkomt in kaart brengt (bijvoorbeeld rond samenwerking, beleid en uitvoering). Die belemmeringen proberen we vervolgens samen met de betrokken organisaties weg te nemen. Hiervoor willen we in ieder geval een pilot ontschotting inzetten, waarbij het idee is dat we grenzen tussen wet- en regelgeving en daarmee gepaard gaande afzonderlijke financieringsstromen (tijdelijk) buiten beschouwing laten om de meest effectieve zorg en ondersteuning aan onze (aandachts-)huishoudens te kunnen bieden.

2.3.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

Introductie van het Transformatieplan sociaal domein

Onze inzet moet er toe leiden dat het systeem van zorg en ondersteuning in het sociaal domein zich ontwikkelt in de gewenste richting van een integrale aanpak waarin we inwoners echt centraal stellen in alles wat wij doen als overheid en maatschappelijke partners. We zien nog te veel dat er sprake is van een sterk verkokerde, van instituten en organisaties uitgaande aanpak op afstand van inwoners. Zij krijgen daardoor niet de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben en de effectiviteit van het sociaal domein is ver te zoeken. Daarnaast gaan we in de uitvoering ook te vaak voorbij aan de veerkracht van inwoners. Mede daardoor stijgt de vraag naar zorg (explosief) en daarmee ook de kosten. We willen daarom mensen veel gerichter helpen en dit betekent dat we in praktijk minder zorg gaan verlenen. Om deze beweging te versnellen is een sterke lokale sturing nodig. Door middel van onderstaande vier sporen zorgen we ervoor dat de transformatie die nodig is nu echt vorm krijgt:

- A. VIVERA Sociaal Wijkteam (0 – 100 aanpak) centraal: Door versterken van de regiefunctie, pakken we lokaal grip terug op de toegang, uitvoering en transformatie van ondersteuning en zorg voor inwoners.
- B. Sturen op transformatie: We moeten vaart maken en daarom als gemeente niet alleen meehelpen en mee-ontwikkelen, maar ook intensiever zelf sturen op de uitvoering en de transformatie aanjagen en versnellen.
- C. Primaat van het Sociaal Domein komt weer lokaal te liggen: We bepalen zelf het speelveld door de kaderstelling voor het beleid en de financiën weer naar Zwijndrecht te halen, want wij zijn ervan!
- D. Sturen op een evenwichtiger woningbestand: Zwijndrecht is aantrekkelijk om te komen wonen en te blijven wonen.

We zijn ons er van bewust dat deze transformatie veel vraagt van onze uitvoeringspartners en van onze rol als lokale overheid, wij hebben een gezamenlijke veranderopgave. Spoor B gaat hierover. Begin 2020 is een transformatiemanager aangesteld die een belangrijke rol heeft om de gemeente en uitvoeringspartners te adviseren en te begeleiden in de gezamenlijke transformatie.

De transformatiemanager is dicht tegen de uitvoeringspraktijk aan gepositioneerd, waar we het verschil willen gaan maken.

Bovenop de inhoudelijke noodzaak om te transformeren ligt er een financiële noodzaak. In het eerste kwartaal van 2020 heeft het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J) besloten de solidariteitsafspraken in drie jaar tijd af te bouwen. Dat is voor Zwijndrecht een stevige financiële aderslating. Combineer dit met de taakstellingen van onze verbonden partijen en de autonome groei van de zorgvraag, waar we mee geconfronteerd worden en duidelijk is dat als we hier niet in voldoende mate in doorpakken, de kosten voor het sociaal domein de komende jaren fors zullen stijgen. Dit betekent dat de gemeenteraad de komende jaren voor keuzes komt te staan ten aanzien van de grenzen van het sociaal domein en de organisatie daarvan lokaal en in samenwerkingsverbanden, waarbij we ook moeten kijken naar het zorglandschap en de wijze waarop we de inkoop hebben georganiseerd.

Impact van het Transformatieplan op de uitvoering van het raadsprogramma

Het Transformatieplan betekent voor speerpunten van het raadsprogramma onder meer dat we naast de formatieve versterking en samenvoeging van het 0-100 team, nu specifiek inzetten op de versterking van de regierol van dit team. Om op korte termijn lokaal een robuuste uitvoeringsorganisatie te hebben staan, die er klaar voor is om lokaal de regie te voeren: het '1 huishouden-1 plan-1 regisseur'-principe echt waar te maken, te sturen op afschalen en normaliseren en vooral de ondersteuning te bieden die aansluit bij de doelen en situatie van onze inwoners en voor hen duurzaam resultaten biedt.

We realiseren ons dat dit een 'dubbele' ontwikkelopgave voor het VIVERA Sociaal Wijkteam betekent: integreren van het jeugddeel (voorheen CJG/Jeugdteam) en het volwassendeel (voorheen VIVERA Wijkteam) én doorontwikkelen van de regiefunctie van het team. We ondersteunen het team dan ook met de inzet van een transformatiemanager om de opgaven vanuit het Transformatieplan vorm te geven. Begin 2020 is de transformatiemanager aan de slag gegaan met de opdracht om zowel een goed inzicht in de huidige capaciteiten van het integrale team te krijgen en de mogelijkheden voor doorontwikkeling te bepalen gericht op de ambities van het Transformatieplan, als ook de afspraken die daarvoor nodig zijn met ketenpartners en wat de gemeente te doen heeft om die rol mogelijk te maken. Onderdeel van het Transformatieplan is inzetten op afschalen en normaliseren. Daarvoor is een sterk preventief voorveld noodzakelijk. In Zwijndrecht is dit goed ontwikkeld, maar door de landelijke en regionale bezuinigingsdiscussies worden we genoodzaakt om te snijden in de lokale inzet.

Zwijndrecht heeft landelijk een statement gemaakt door in eerste instantie een niet sluitende meerjarenbegroting te presenteren en aandacht te vragen in de media voor onze stellingname dat wij het niet verantwoord vinden om te bezuinigen in het lokale preventieve voorveld. Toen we toch bezuinigingsvoorstellen moesten opnemen in een Herstelplan, heeft de raad zoveel mogelijk preventieve inzet voor kwetsbare groepen ontzien. Tegelijk kiezen we er in het Transformatieplan voor om met meer focus in het preventieve voorveld te werken door te differentiëren. Daarmee willen we op het niveau van verschillende buurten en wijken en doelgroepen, voor ieder de juiste dingen doen. Door te differentiëren, in plaats van een aanpak over alle inwoners uit te rollen, zijn we effectiever, is de gedachte. Met de aanpak van de Buurtaanpak hebben we daar de afgelopen jaren goede resultaten mee geboekt en geleerd hoe we dat doelgericht en succesvol doen.

2.3.3 Stand van zaken "Welzijn en zorg"

Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
Extra formatie wijkteams voor zorgpreventie behouden.	De gemeenteraad heeft in november 2018 structureel budget beschikbaar gesteld om de tijdelijke extra formatie van de wijkteams te behouden. Dit besluit is gebaseerd op een positieve evaluatie van het functioneren van het wijkteam. Behoud van de formatie was nodig om de positieve resultaten (geen wachttijden, hoge cliëntwaardering, positieve waardering door ketenpartners) te behouden en capaciteit te hebben om met de transformatie aan de slag te kunnen. In 2018 hebben we ons nog vooral gericht op het op versterken van outreachend werken. Actueel is de urgente opgave om de regierol van het 0-100 team te verstevigen: het '1 huishouden-1 plan-1 regisseur'-principe waarmaken en sturen op afschalen en normaliseren. Zie hiervoor de toelichting bij 'Eén wijkteam van 0-100 jaar'.
Wijkverpleegkundigen (1,4 fte) behouden.	De gemeenteraad heeft in november 2018 structureel budget beschikbaar gesteld om de S1-wijkverpleegkundige functie van de "Zichtbare Schakel" terug te brengen op oude sterkte, nadat een groot deel van de financiering door zorgverzekeraars was weggevalen.

		De wijkverpleegkundigen zijn een belangrijke schakel gebleken om bij kwetsbare inwoners achter de voordeur te komen. Zij zijn vaak huisverpleger voor hulpverleners, maar laten vanwege medische redenen wel een wijkverpleegkundige toe. Daarnaast vormen de wijkverpleegkundigen een medische schakel met de huisartsenpraktijken.
	Twee zorgmariniers.	Door krapte op de arbeidsmarkt en het specifieke profiel, heeft de werving van de zorgmariniers langer geduurd dan verwacht. De eerste zorgmarinier is medio 2019 gestart. In het eerste half jaar bleek dat de huidige rol van de zorgmarinier nog niet aansluit bij de rol die we uiteindelijk voor ogen hebben. De bedoeling is om aan de slag te gaan met de aandachtshuishoudens met de meest complexe problematiek; de 'top van de piramide'. Dit zijn huishoudens met een stapeling van problematiek, betrokkenheid van veel verschillende hulpverleners en instanties en hoge maatschappelijke kosten, waarvoor ondanks alle inzet een oplossing voor de problematiek niet dichterbij komt. De zorgmarinier maakt niet alleen op casusniveau het verschil, maar brengt ook de belemmering die zij in het systeem tegenkomt in kaart, die we vervolgens samen met de betrokken organisaties proberen weg te nemen. De meest complexe en duurste aandachtshuishoudens worden echter nog niet aangemeld bij de zorgmarinier. Kijkend naar de huishoudens die nu vanuit partners worden aangemeld, zien we dat daar in de aanpak vooral stagnatie plaatsvindt door handelingsverlegenheid van professionals in de basiszorg. De bevindingen van de zorgmarinier zijn input geweest voor het Transformatieplan. Om professionals hierin te adviseren en samen op te trekken start binnenkort een specialist Persoonsgerichte Aanpak. Deze professional is een rechterhand van de zorgmarinier in het werken aan doorbraken in complexe casuïstiek en het verstevigen van de regierol van het 0-100 team samen met de uitvoeringsorganisaties. Om alsnog de meest complexe aandachtshuishoudens van Zwijndrecht boven tafel te krijgen (wie zijn ze en waar kunnen we hen vinden) en daarmee aan de slag te kunnen, gaan we samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid en gemeente Dordrecht (die gelijktijdig een zorgmarinier heeft aangesteld) een pilot aan om deze huishoudens via data te achterhalen. En organiseren we een kennis- en samenwerkingsnetwerk met partners.
	Pilot op het snijvlak van veiligheid, zorg en huisvesting (o.a. verwarde personen).	Een aanvullende pilot is op dit moment niet nodig. Onder andere de inzet van de zorgmarinier (zie 'Twee zorgmariniers') en de doorontwikkeling van de regierol van het integrale 0-100 team (zie 'Eén wijkteam van 0-100 jaar') dragen bij aan een betere afstemming tussen de gebieden veiligheid, zorg en huisvesting. Onderdeel van de aanpak van de zorgmarinier is om de veiligheidsketen naar voren te halen, conform de lijn van het Transformatieplan om tijdig en doelgericht op- en af te schalen in de inzet van interventies, zodat escalatie kan worden voorkomen. Daarnaast zetten we in het VIVERA Sociaal Wijkteam vanuit het plan 'Een plek voor iedereen' aanvullende GGZ-expertise in 'aan de voorkant' voor dit doel: sneller herkennen van GGZ problematiek; laagdrempelig ondersteuning bieden, voordat zwaardere zorg moet worden ingezet; en advisering aan ketenpartners voor een effectievere signalering en aanpak bij 'onbegrepen gedrag'.
	Intensiveren aanpak kindermishandeling.	In de eerste helft van 2019 is samen met maatschappelijke partners hard gewerkt aan een geïntensiveerde aanpak. In het plan, dat in juni is vastgesteld, werken we aan zes opgaven: 1. We houden kinderen die te maken hebben (gehad) met kindermishandeling in beeld 2. We voorkomen dat kinderen te maken krijgen met kindermishandeling

		3. We zorgen dat kindermishandeling vroeg gesignaleerd wordt en dat daarop wordt gehandeld 4. We stimuleren dat wordt gemeld bij Veilig Thuis op het moment dat dit nodig is 5. We zorgen dat de juiste hulp en nazorg geleverd wordt 6. We monitoren consequent de resultaten In 2019 zijn verschillende onderdelen van het plan uitgevoerd en gestart. Zo zijn er meer aandachtsfunctionarissen getraind. En worden kinderen die bij het 0-100 team komen na een melding van Veilig Thuis blijvend gemonitord. We zijn aangehaakt bij de coalitie Kansrijke start en zijn gestart met het programma Nu Niet Zwanger. Daarnaast worden voor- en pre-zorg gecontinueerd. In de Week tegen Kindermishandeling hebben we het platform Spraakmakers (met verhalen van ervaringsdeskundigen) gelanceerd. De komende periode hebben we een opdracht gegeven aan Buurtgezinnen om in Zwijndrecht te starten (steungezinnen vormen als vrijwilliger een maatjesgezin voor kwetsbare gezinnen). En er is recent een kwartiermaker geworven voor het Adviespunt Scheiding, Kind en Ouderschap.
Eén aanspreekpunt voor uitvoering van het één-huishouden-één-plan-principe.		<i>Zie de toelichting bij 'Eén wijkteam van 0-100 jaar'.</i>
Het manifest 'waardig ouder worden' een volwaardige plek geven in ons beleid.		De aandachtspunten van het manifest 'Waardig ouder worden' hebben een plaats in verschillende beleidsvelden en activiteiten. In het ondersteuningsaanbod voor het langer zelfstandig wonen van ouderen, het lokaal plan gezonde leefstijl en de inzet tegen eenzaamheid (zie 'Eenzaamheid terugdringen samen met inwoners en vrijwilligers'). In Zwijndrecht werken de VIVERA partners aan goede ondersteuning, advies en zorg thuis voor kwetsbare ouderen en aan ontmoeting, beweging en ontspanning buiten de deur. Met als doel dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen. In Zwijndrecht zetten het VIVERA Sociaal Wijkteam, welzijnswerk Diverz, VIVERA sportcoaches, huisartsen, wijkverpleegkundigen, fysiotherapeuten, woonzorgcentra, etc. zich hiervoor in. Zij hebben de handen ineen geslagen in verschillende samenwerkingsverbanden, zoals: Diensten bij Wonen met Zorg, Gezond in de Stad (GIDS), het overlegplatform Zwijndrecht Bastards en de Seniorenraad. Via subsidies aan deze partners maken we onder meer mogelijk: • welzijnswerk voor ouderen: o.a. wijkkeuken, buurtrestaurant, inloopmomenten, maaltijddienst, boodschappendienst, alarmeringsdienst; • het project Gezond in de stad (GIDS), inclusief o.a. huisbezoeken, beweegaanbod en cognitieve fitness; • inzet van extra wijkverpleegkundigen en ouderenadviseurs als onderdeel van het VIVERA Sociaal Wijkteam (zie ook 'Extra formatie wijkteams voor zorgpreventie behouden' en 'Wijkverpleegkundigen behouden'); • het ondersteunen en ontlasten van mantelzorgers, o.a. door advies en ondersteuning en het aanbieden van dagopvang en respijtzorg; • stimuleren van vrijwillige inzet (o.a. via Zwijndrechtvoorelkaar).

Eén wijkteam van 0-100 jaar.	2019 stond in het teken van voorbereidingen voor een integraal '0-100 team'; het VIVERA Sociaal Wijkteam, met de betrokken uitvoeringsorganisaties. Per 2020 werken het voormalige VIVERA Wijkteam (18+) en het CJG/Jeugdteam (18-) samen in het VIVERA Sociaal Wijkteam voor alle inwoners van 0-100 jaar. De urgentie voor de vorming van dit integrale team nam in de tweede helft van 2019 in korte tijd toe. Gelijktijdig met landelijke en regionale ontwikkelingen in de financiën van het sociaal domein kwamen in de regionale samenwerkingsverbanden de solidariteitsafspraken in hoog tempo onder druk te staan. Zwijndrecht stond dan ook voor de opgave om hier positie in te bepalen en een strategische bestuurlijke agenda voor Zwijndrecht te voeren. Dit is vertaald in het Transformatieplan Sociaal Domein 2020 – 2021. Het VIVERA Sociaal Wijkteam heeft daarin dan ook een belangrijke rol om een integrale 0-100 organisatie te zijn, die er klaar voor is om • lokaal de regie te voeren • het '1 huishouden-1 plan-1 regisseur'-principe echt waar te maken • te sturen op afschalen en normaliseren en vooral de ondersteuning te bieden die aansluit bij de doelen en situatie van onze inwoners en voor hen duurzaam resultaten biedt. We realiseren ons dat dit een grote opgave is voor het nieuwe integrale team. Begin 2020 is een transformatiemanager samen met het team aan de slag gegaan met de opdracht om zowel een goed inzicht in de huidige capaciteiten van het integrale team te hebben en de mogelijkheden voor doorontwikkeling te bepalen gericht op de ambities van het Transformatieplan, als ook de afspraken die daarvoor nodig zijn met ketenpartners en wat de gemeente te doen heeft om die rol mogelijk te maken.
Cliëntondersteuning onafhankelijk georganiseerd.	In 2018 en 2019 is ingezet op verbeterde communicatie over de mogelijkheid om gebruik te maken van onafhankelijke cliëntondersteuning. De informatie op de VIVERA website is verbeterd en de SDD stuurt informatie mee met haar brieven. In 2019 zijn we gestart met een onderzoek hoe zowel gebruikers als niet-gebruikers worden geïnformeerd over de mogelijkheden van onafhankelijke cliëntondersteuning en hoe gebruikers de ondersteuning ervaren. Het onderzoek liep vertraging op doordat partijen privacyproblemen voorzagen en geen contactgegevens van cliënten wilden delen t.b.v. het onderzoek. Onze inzet is nu om het onderzoek eerste helft 2020 af te ronden om daarna op basis van de conclusies eventuele aanpassingen in te voeren.
Versteviging van preventie.	Het merendeel van de middelen die we als gemeente lokaal besteden in het Maatschappelijk domein vormen onze inzet op preventie. De raad heeft daar in het raadsprogramma nadrukkelijk ambities voor uitgesproken. Die ambities worden in de breedte van ons beleid in het Maatschappelijk domein uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan het preventief Jeugdbeleid, VVE, aanpak Laaggeletterdheid, impuls statushouders (onderdeel van het programma Thuis in Zwijndrecht), lokaal preventief gezondheidsbeleid, ondersteuning van mantelzorgers, inzet wijkverpleegkundigen, pilot vroegsignalering schulden, het welzijnswerk, de Buurtaanpak, etc. Op alle thema's zetten we in op aanbod dicht bij de inwoner, in het dagelijks leven, zodat het aanbod laagdrempelig toegankelijk is.

	Ook verstevigen we in de breedte de signaleringsfunctie van het preventief aanbod, door professionals en vrijwilligers die hier actief zijn te trainen. Denk bijvoorbeeld aan de aandachtsfunctionarissen kindermishandeling die zijn opgeleid. Daarnaast stimuleren we zo veel mogelijk verbindingen en samenwerking tussen partners in het preventief voorveld. Omdat dit ertoe leidt dat professionals en vrijwilligers elkaar beter kennen, waardoor zij sneller gebruik maken van elkaars expertise en aanbod om in behoeften van inwoners te voorzien en gemakkelijker doorverwijzen als dat nodig is. Denk aan de geïntensiveerde samenwerking van welzijnswerk en sociaal wijkteam in de brede welzijnsaanpak. Nu we als gemeente voor de noodzaak staan om te bezuinigen als gevolg van de oplopende kosten voor maatwerkvoorzieningen (waar we voor een groot deel niet lokaal gaan over de keuzes, maar alleen via regionale samenwerkingsverbanden), kunnen we alleen snijden in het lokale aanbod. Hierdoor komt het lokale preventieve voorveld onder druk te staan en lopen we het risico in een neerwaartse spiraal te komen. Want: minder middelen voor preventie, betekent minder mogelijkheden voor vroegsignalering en afschalen en meer kans op escalatie van problemen. Zwijndrecht heeft landelijk een statement gemaakt door in eerste instantie een niet sluitende meerjarenbegroting te presenteren en aandacht te vragen in de media voor onze stellingname dat wij het niet verantwoord vinden om te snijden in het lokale preventieve voorveld. Bij het indienen van het Herstelplan moesten toch maatregelen worden genomen om onder het preventief toezicht uit te komen. De raad heeft daarbij zoveel mogelijk de preventieve ondersteuning aan kwetsbare groepen ongemoeid gelaten. Tegelijk kiezen we er in het Transformatieplan voor om met meer focus in het preventieve voorveld te werken door te differentiëren. Daarmee willen we op het niveau van verschillende buurten en wijken en doelgroepen, voor ieder de juiste dingen doen. Door te differentiëren, in plaats van een aanpak over alle inwoners uit te rollen, zijn we effectiever, is de gedachte. Met de aanpak van de Buurtaanpak hebben we daar de afgelopen jaren goede resultaten mee geboekt en geleerd hoe we doelgericht en succesvol differentiëren.
Ontschotting van middelen.	In 2019 hebben we voorbereidingen getroffen voor een pilot ontschotten. De kern van het idee is dat we zorg en ondersteuning aan onze (aandachts-)huishoudens bieden, zonder last te hebben van belemmeringen die voortkomen uit wet- en regelgeving en daarmee gepaard gaande financieringsstromen. Een eerste richting die we daarbij verkennen, is dat we op het niveau van het huishouden financieel ontschotten. Dan ontstaat een budget per huishouden, van waaruit professionals (vanuit een regierol) kunnen doen wat nodig is voor het huishouden. Uiteindelijk willen we dit doortrekken naar een ontschot budget Sociaal Domein. Binnen dit budget worden in elk geval gemeentelijke zorgbudgetten (Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet en Jeugdwet gebundeld. In een later stadium willen we ook zorgverzekeraars (Zorgverzekeringswet) en het CIZ (Wet langdurige zorg) aanhaken. Veel van de zorg- en ondersteuningsbudgetten van Zwijndrecht zijn op afstand geplaatst in gemeenschappelijke regelingen (Jeugdwet (DG&J > SOJ) en Wmo en Participatiewet (SDD)).

	Bij beide gemeenschappelijke regelingen is op het moment veel turbulentie en discussie over de toekomstige politiek-bestuurlijke inrichting en vormgeving (taken) van deze regelingen. Daarnaast lopen er regionale bezuinigingsdiscussies. Beiden werken vertragend. In het afgelopen jaar merkten we dat deze omstandigheden de directe voortgang en uitwerking van een pilot op dit moment in de weg staan. Toch zien we al dat het idee omarmd wordt. In beleidsstukken van de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) en de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ), wordt gesproken over ontschotting (bijv. Regionale visie sociaal domein). We blijven de samenwerking met de SOJ en de SDD rondom dit thema zoeken. Zo is er een inspiratiebezoek afgelegd aan de gemeente Oss (proeftuin Ruwaard, één wijkbudget met zorgverzekeraars). En binnen de huidige structuren zoeken we naar de ruimte om samen met de gemeenschappelijke regelingen en met maatschappelijk partners te werken aan ontschotting. Met de SDD is afgesproken om nu in ieder geval te starten met een pilot rondom dementiezorg: betere samenwerking en informatieoverdracht tussen de casemanager dementie en de casemanager WMO, zodat dubbel werk wordt voorkomen en het aantal afspraken/intakes bij verschillende instanties wordt beperkt. Goed nieuws is dus dat we beginnen met een pilot dementiezorg, maar er ligt nog een grote opgave voor ontschotting rond Jeugd, Wmo en Participatie. In het Transformatieplan zetten we dan ook opnieuw stevig neer, dat wij het noodzakelijk vinden voor de transformatie van het sociaal domein om te komen tot kwalitatief betere en betaalbare ondersteuning voor onze inwoners.
Kortere wachtlijsten voor de jeugdzorg.	In Zuid-Holland Zuid staat de problematiek van wachtlijsten in de jeugdhulp in de aandacht. Voor jeugdigen die hiermee te maken hebben, is 'overbruggingszorg' geïntroduceerd. Daarnaast zijn er regionaal drie projecten gestart die een bijdrage leveren aan het verkorten van de wachtlijsten: expertiseteam/-tafel, alliantie en harmonicavoorziening. De vier projecten worden gefinancierd met middelen van Transformatiefonds dat beschikbaar is gesteld door het Rijk. In de contracten die de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) heeft gesloten met jeugdhulpaanbieders, zijn richtlijnen opgenomen voor het tijdig leveren van jeugdhulp. Daarnaast moeten jeugdhulpaanbieders eventuele wachttijden publiceren op hun website. Voor de komende tijd is het bieden van inzicht in en zo mogelijk verminderen van wachttijden een belangrijk aandachtspunt van het expertiseteam. Hieronder een toelichting op de vier projecten: 1. Overbruggingszorg - Er zijn jeugdigen die enige tijd moeten wachten tot de jeugdhulp die nodig is, plek voor hen heeft. In sommige gevallen kan dit worden opgelost doordat medewerkers van het lokale sociaal wijkteam intussen een vinger aan de pols houden en ondersteunende begeleiding bieden. Soms is dit niet genoeg en is er overbruggende jeugdhulp nodig om escalatie van problemen te voorkomen of te verminderen. Het betreft vaak jeugdigen, die wachten op een (SGGZ) behandeling of een verblijfsplek. De projectgroep heeft de opdracht te bepalen: • voor welke doelgroep overbruggingszorg nu wordt ingericht (problematiek, leeftijd, omvang e.d.) • welke expertise nodig is om aan deze doelgroep jeugdhulp gedurende de wachttijd te kunnen bieden • welke aanbieders hiervoor nodig zijn • of en zo ja in welke vorm overbruggingszorg apart georganiseerd moet worden

	• welke resultaten met overbruggingszorg worden beoogd • hoe de resultaten van de inzet van overbruggingszorg worden gemonitord • wat de lange termijnstatus wordt van overbruggingszorg is en hoe daar gekomen gaat worden. 2. Expertiseteam/-tafel - Jeugdprofessionals hebben in hun toegangstaak te maken met jeugdigen die meer nodig hebben dan ambulante jeugdhulp. Jeugdhulpvoorzieningen met verblijf en klinische behandelingen zijn schaars. Jeugdprofessionals zijn dan ook veel tijd kwijt aan het goed organiseren van deze jeugdhulp. Voor het efficiënt en effectief kunnen toeleiden naar dit type intensieve jeugdhulp, is er meer nodig dan dat wat het huidige expertiseteam biedt. Ook moet er een antwoord komen op wat er lokaal en/of regionaal nodig is om ervoor te zorgen dat het expertiseteam dan pas in beeld komt, wanneer er een eenduidig beeld is over de problematiek van de jeugdige en zijn gezin. 3. Alliantie - De jeugdhulpaanbieders binnen de regio ZHZ met behandelsettings met verblijf hebben zich verenigd om voor jeugdigen met complexe problematiek jeugdhulp te realiseren, die nog niet wordt geboden en/of is gecontracteerd. De Alliantie is het laatste middel om te komen tot een oplossing voor jeugdigen met unieke, complexe problematiek. Uitgangspunt hierbij is het bieden van perspectief en 'thuis, tenzij'. 4. Harmonicavoorziening - In gezinnen kan sprake zijn van een situatie waarbij de draagkracht en draaglast van een gezin met betrekking tot de opvoeding van een jeugdige zover uiteenlopen, dat ouders het nodig vinden dat een jeugdige uit huis gaat. De ervaring leert dat als een jeugdige eenmaal uit huis is, terugkeer moeilijk is. Voor een specifieke groep geldt, dat de jeugdige problemen heeft op verschillende gebieden, die domein overstijgend aangepakt zouden moeten worden. Doel van de 'harmonicavoorziening' is, dat de jeugdige thuis kan blijven wonen en zo nodig dichtbij kan verblijven voor respijtzorg, zodat de ouders op adem kunnen komen. Dit, als onderdeel van een perspectiefplan, waarbij rondom de jeugdige en zijn gezin de (jeugd-)hulp wordt georganiseerd. De 'harmonicavoorziening' biedt de mogelijkheid tot verschillende vormen van – niet structureel- kortdurend verblijf (24x7 en logeren) en dagopvang, veelal in combinatie met intensieve domein overstijgende jeugdhulp. Uitgangspunt is dat er indien nodig gewerkt wordt naar structurele vorm(-en) van jeugdhulp in samenhang met en vervolg op de inzet van de tijdelijke inzet van de harmonicavoorziening. De projectgroep is aan de slag om deze voorziening te realiseren.
Eenzaamheid terugdringen samen met inwoners en vrijwilligers	In 2018 is een brede verkenning uitgevoerd naar de activiteiten en initiatieven in Zwijndrecht die gericht zijn op het signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid en het bestrijden ervan. Hieruit blijkt dat we in Zwijndrecht trots mogen zijn op een ruim aanbod. Diverse organisaties zorgen daarvoor, zoals Diverz, VIVERA sportcoaches, het VIVERA Sociaal Wijkteam, religieuze organisaties, stichting Vluchtelingenwerk, vrijwilligersorganisaties zoals Zwijndrechtvoorelkaar en HIP, de kledingbank, de Buurtaanpak en PAK AAN. Zij bieden een breed palet van activiteiten, diensten en voorzieningen.

	Waarbij het accent ligt op de doelgroep ouderen, maar ook aan veel andere doelgroepen met risico op eenzaamheid is gedacht; alleenstaande ouders, mensen die leven in armoede, statushouders, etc. Uit de verkenning bleek dat twee doelgroepen met een risico op eenzaamheidsproblematiek relatief minder aandacht krijgen: jongeren en de LHBTI-doelgroep. Via centrumgemeente Dordrecht (Regenbooggemeente) ontvangt de gemeente Zwijndrecht vanaf dit jaar extra middelen van het ministerie van OCW om aandacht te besteden aan eenzaamheid onder de LHBTI-doelgroep. We gaan hierover in overleg met betrokken organisaties.
Respijtzorgplekken onder de aandacht brengen van mantelzorgers.	In sommige gevallen is de zorg voor een naaste voor mantelzorgers een aanzienlijke belasting. Om deze te verlichten bieden we een aanbod aan respijtzorg. Naast professionals, zijn hierin ook veel vrijwilligers actief. Voor respijtzorg is het volgende gedaan: • activiteiten voor dementerenden en hun mantelzorgers; • respijtzorg aan huis (ZorgMies); • logeeropvang (Swinhove Groep); • buitenschoolse opvang (Ondersteuningsboulevard); • bij MEE Plus zijn vrijwilligers vanuit Zwijndrecht ingeschreven. Vrijwilligers worden gekoppeld aan een mantelzorger, waarbij de vrijwilliger respijt(zorg) verleent. Voor het werven van nieuwe vrijwilligers wordt samengewerkt met Zwijndrecht voor Elkaar (Diverz). In 2019 hebben we gezien dat er een groter beroep wordt gedaan op deze voorzieningen. Hier wordt veel gebruik van gemaakt door de groeiende groep (over)belaste mantelzorgers. Voor ZorgMies en logeeropvang Swinhove Groep hebben we eenmalig extra subsidie verleend, omdat de vraag het geraamde aanbod oversteeg. Het ging om schrijnende gevallen waarin de mantelzorger het nauwelijks volhoudt. De respijtvoorzieningen in Zwijndrecht zijn in kaart gebracht in een 'Respijtwijzer'. Die is doorontwikkeld naar een digitaal platform binnen de VIVERA website, waar de mantelzorger een professioneel aanbod op zijn vraag kan vinden.

2.3.4 Impact Coronacrisis op het thema

De gevolgen van de Coronacrisis zijn voor iedereen voelbaar, maar vooral over kwetsbare groepen in de samenleving maken we ons zorgen. Als gemeente houden we een vinger aan de pols bij inwoners en bij alle partijen die betrokken zijn bij kwetsbare inwoners, om zo vroeg mogelijk signalen op te pakken waar het niet goed gaat en daar onze rol in te nemen. Sommige onderdelen uit het raadsprogramma en transformatieplan gaan mogelijk anders vorm krijgen, een andere prioriteit krijgen in deze situatie. Andere versnellen juist door deze omstandigheden.

Veranderingen in het ondersteunen van kwetsbare groepen

Denk aan de aanpak Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Bij een nog langduriger (gedeeltelijk) thuisblijven van kinderen en volwassenen, moet het plan dat al hoog op de agenda stond in het raadsprogramma, op een andere manier invulling krijgen. Juist in deze situatie waarin gezinnen met elkaar in een beperkte ruimte moeten leven, houden betrokken (jeugd)hulpverleners, kinderopvang en scholen, huishoudens waar veiligheid een issue is extra in de gaten. Zij houden contact met de ouders en kinderen en gaan langs wanneer er geen contact is. Voor kinderen in een moeilijke thuissituatie hebben we plekken gecreëerd bij de noodopvang. Kinderen zijn hier door jeugdprofessionals en onderwijs voor aangemeld. Of neem de inzet tegen eenzaamheid. Wat is de impact voor een kwetsbare groep ouderen die nu hun sociale contacten zoveel mogelijk moeten beperken?

Voor hen waren georganiseerde activiteiten een moment in de week om naar uit te kijken. We zien dat het gebruik van de maaltijden- en boodschappendienst toeneemt. Lokaal en landelijk zijn bellijnen opengesteld voor een praatje, een luisterend oor en om vragen te beantwoorden. En veel vrijwilligers melden zich die iets voor de doelgroep willen doen. Tegelijk zien we een landelijke tendens, die ook in Zwijndrecht geldt, dat er (nog) niet zoveel hulpvragen binnenkomen. De partners van de Buurtaanpak hebben mede hierom het initiatief genomen om met vrijwilligers uit de buurt in een aantal buurten deur aan deur langs te gaan om polshoogte te nemen hoe het 'achter de voordeur' gaat.

Ook voor bijvoorbeeld mantelzorgers is deze periode zwaar, nu degene waar zij mantelzorger voor zijn bijvoorbeeld niet naar dagactiviteiten kan of zij twijfelen of ze wel zorg over de vloer willen, om contacten zoveel mogelijk te beperken. Diverse aanbieders bieden alternatieven om contact te houden of bieden varianten op hun activiteiten aan. En dagbesteding wordt beperkt weer opgestart. Feit is dat de verlichting voor mantelzorgers nu beperkter mogelijk is en overbelasting voor hen reëler is dan ooit. Ook hierbij is het belangrijk om in overleg met de organisaties die mantelzorgondersteuning bieden na te gaan wat we nog meer kunnen betekenen.

Versnelling in het ontwikkelen van de lokale regiefunctie

Tegelijkertijd zien we ook dat doorbraken sneller worden gerealiseerd, omdat de betrokkenen snel willen handelen en vooral doen wat nodig is voor huishoudens waar crisis is. Kwetsbare doelgroepen kunnen de eerste periode van de crisis waarschijnlijk nog opvangen, maar de kans bestaat dat de problematiek daarna zal verergeren. De coronacrisis kan leiden tot oplopende spanningen als gevolg van o.a. schuldenproblematiek, gebrek aan dagbesteding, relatieproblematiek, toename van psychiatrische klachten, verslaving enz. Gezamenlijk signaleren en krachten bundelen is juist nu belangrijk om crisissituaties te voorkomen of snel te handelen waar ze zich voordoen.

Onder regie van de zorgmarinier is een lokaal interventieteam gestart met betrokken organisaties: woningcorporaties, GGZ hulpverlening, politie, dienst Gezondheid & Jeugd (incl. Veilig Thuis), VIVERA Sociaal Wijkteam en gemeente, om te handelen in (dreigende) crisissituaties die nu ontstaan. Het gaat om situaties die op dit moment niet via routes als Veilig Thuis, kinderbescherming, crisis in de GGZ, etc. lopen. Die processen zijn geborgd en vinden doorgang. Het interventieteam gaat aan de slag met de meest complexe casuïstiek, waar acute problemen opspelen en waar een gezamenlijke doorbraak nodig is om het huishouden verder te kunnen helpen.

Ook signaleert het team gezamenlijk risico's waar ondersteuning voor bepaalde doelgroepen nu vastloopt om daar proactief op te interveniëren. Streven is om dit team na de coronacrisis te behouden. Enerzijds omdat de effecten van de crisis nog lang zullen nawerken en daarnaast blijft deze vorm van interventie nodig voor groepen inwoners. De start van het lokaal interventieteam geeft een stevige impuls aan de ontwikkeling van de lokale regiefunctie op de inzet van hulp en ondersteuning voor huishoudens in Zwijndrecht, die kampen met de meest complexe casuïstiek. Juist deze ontwikkeling beogen we vanuit het Transformatieplan Sociaal domein te maken.

2.4 Veiligheid en leefomgeving

2.4.1 Inleiding

In het raadsprogramma komt het belang van een prettige leefomgeving terug. De buitenruimte is een belangrijke bepaler van de identiteit van Zwijndrecht en bepaalt dus ook de aantrekkelijkheid van Zwijndrecht als woongemeente. We vinden dat er structurele maatregelen moeten komen die tot verbetering leiden van de kwaliteit van onze leefomgeving en die ruimte bieden voor verdere ruimtelijke ontwikkelingen.

De leefomgeving moet schoon, heel en veilig zijn. We besteden daarom veel aandacht aan het beheren en onderhouden van onze elementen in de buitenruimte. De kwaliteitsniveaus hebben we met elkaar afgesproken in het Integraal Beheerplan. Ons groen staat regelmatig in de spotlights. Het is niet alleen mooi, maar dient veel verschillende doelen. We stimuleren daarom ook inwoners hun tuinen te vergroenen. Met het uitvoeren van investeringsprojecten hebben we de mogelijkheid een deel van de buitenruimte opnieuw in te richten. Bij zo'n herinrichting komen alle aspecten van een prettige leefomgeving terug: duurzaamheid, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid.

De aanpak van klassieke criminaliteit heeft onverminderd onze aandacht, maar we zien een verschuiving naar ondermijnende criminaliteit. We richten ons daarom sterk op de aanpak van deze nieuwe vorm van criminaliteit. Preventie en handhaving zijn daarbij belangrijk.

2.4.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

Met het uitvoeren van investeringsprojecten maken we Zwijndrecht mooier

Op verschillende plekken in Zwijndrecht vervangen we wanneer nodig asfalt, verharding, lichtmasten, bruggen en beschoeiing. Zo houden we alle wijken prettig leefbaar. Twee investeringsprojecten krijgen veel aandacht: de buitenruimte rondom winkelcentrum Walburg en het opknappen van entreegebied Veerplein. De werkzaamheden bij winkelcentrum Walburg zijn in volle gang. Er wordt veel groen toegevoegd en waterdoorlatende bestrating voor de parkeerplaatsen. Het definitief ontwerp voor het Veerplein is klaar en wordt in juli voorgelegd aan de gemeenteraad. De planning is om dit jaar nog te starten met de eerste werkzaamheden in het gebied.

Overkapping A16, Goederenvervoer

Voor de lobbydossiers rondom de A16 en het goederenvervoer (dedicated goederenlijn) hebben we waardevolle eerste stappen gezet die richting geven aan een (mogelijk) vervolgtraject. In 2020 beleggen we een bijeenkomst met uw raad om de Zwijndrechtse inzet en ambitie en de (financiële) consequenties daarvan te bepalen. Deze trajecten hebben in potentie veel invloed op het toekomstperspectief van Zwijndrecht.

2.4.3 Stand van zaken "Veiligheid en leefomgeving"

	Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
	Overkapping A16.	Rondom de ondertunneling/overkluizing van de A16 is reeds een technische vergelijkende studie uitgevoerd waarin de wens van Zwijndrecht is vergeleken met andere overkappingen/ ondertunnelingen in Nederland (Maastricht, Leidsche Rijn). Daaruit blijkt dat de (dure) overkapping niet te rechtvaardigen met alleen een Zwijndrechts belang. We werken daarom aan een verkennende maatschappelijke kosten- en batenanalyse en aan een draagvlakonderzoek bij buurgemeenten, Provincie en rijk.
	Ondertunneling transport gevaarlijke stoffen over het spoor	Met betrekking tot Kijfhoek en het goederenvervoer is Zwijndrecht goed vertegenwoordigd in de regiobijeenkomsten met betrekking tot herziening van het basisnet Spoor. Daarnaast wordt in samenwerking met Dordrecht en PZH een verkenning uitgevoerd naar de vervoerkundige, technische, financiële en politiek bestuurlijke haalbaarheid van een dedicated goederenlijn (al dan niet als tunnel) die het goederenvervoer weghaalt van het bestaande spoor. Specifiek voor Kijfhoek is er geïnvesteerd in de samenwerking met de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en het Waterschap Hollandse Delta en is er een verscherpt toezicht plan Kijfhoek opgesteld.
	Het lozen en uitstoten van stoffen zoals GenX moet stoppen en we besteden aandacht aan de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het water.	Rijkswaterstaat heeft voor de directe lozingen op het oppervlaktewater van PFOA en FRD (perfluorooctaanzuur) een minimalisatieplicht (streven naar een nul-lozing) opgelegd. De provincie Zuid-Holland heeft voorgeschreven in verschillende besluiten dat indirecte lozingen van FRD moeten afnemen tot 20 kg per jaar. Chemours heeft aangevraagd dit terug te brengen naar 2 kg per jaar. Voor PFOA wordt de lozing in deze beschikking vastgesteld op 40 gram per jaar. De emissies naar de lucht moeten met 99% afnemen de komende jaren. In alle gevallen geldt een minimalisatieverplichting. In alle aspecten van externe veiligheid, zoals het vervoer van gevaarlijke stoffen over het water werken, we nauw samen met de OZHZ.
	Buitenruimte moet schoon, heel en veilig zijn.	Het onderhoudsniveau is vastgesteld in het IBOR-plan (IBOR staat voor integraal beheer openbare ruimte). Veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging zijn hierbij de belangrijkste doelstellingen. We volgen de kwaliteit buiten op straat continu aan de hand van periodieke schouwrondes en technische inspecties. Deze informatie vormt de basis voor de uitvoeringsplannen op basis van beheer- en onderhoudsstrategieën. Deze strategieën zijn de kaders voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen in de openbare ruimte. Als uit de schouw en de technische inspectie blijkt dat de gevraagde kwaliteit geleverd wordt, dan voldoen we aan de verplichting zorg te dragen voor een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is. Uit de uitgevoerde inspecties in 2018 en 2019 blijkt dat we de afgesproken onderhoudsniveaus in het IBOR-plan behalen. Een openbare ruimte die volgens technische normen op orde is, draagt bij aan de tevredenheid van onze inwoners, maar is hiervoor geen garantie.

		We betrekken bewoners zoveel mogelijk bij de herinrichting van hun leefomgeving en reageren op meldingen via FIXI. Zo proberen we ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de buitenruimte aansluit bij de wensen van bewoners.
	Groenonderhoud op B-niveau.	Uitgangspunt bij het groenonderhoud is gedifferentieerd beheer. In de praktijk betekent dit dat het merendeel van het groen op een B-kwaliteit (CROW beeldkwaliteit) wordt onderhouden. We monitoren de kwaliteit van de openbare ruimte door te schouwen op beeldkwaliteit. De doelstelling daarvan is het verkrijgen van een objectief beeld van de kwaliteit van de openbare ruimte, zodat onder meer op hoofdlijnen duidelijk wordt: • Of het behaalde kwaliteitsniveau voldoet aan de ambitie; • Wat het kwaliteitsniveau is van de verschillende disciplines en wijken; • Wat het kwaliteitsverloop is gedurende een bepaalde periode. We behalen over het algemeen de afgesproken kwaliteitsniveaus. In groeizame perioden blijkt het soms lastiger dit te behalen.
	Stimuleren van vergroening van tuinen, daken en pleinen.	Onder de noemer 'Groen doen we samen' faciliteren we het vergroenen van tuinen. In 2018 en 2019 zijn er meerdere acties georganiseerd. Zo is de samenwerking gezocht met de Buurtaanpak en aangesloten bij werkzaamheden in de buitenruimte in de Schildersbuurt. Ook is geefgroen uitgedeeld op de Duurzaamheidsmarkt. 'Groen doen we samen' is opgenomen in het vastgestelde integraal groenbeleid en in de bijbehorende groenagenda. In 2019 hebben we in het kader van kwaliteitsverbetering groen de Europese pleinen groener gemaakt.. Ook zijn we aangesloten bij de landelijke Operatie Steenbreek.
	De verlichting van kruispunten, rotondes, zebra's en brandgangen moet goed op orde zijn.	Op extra verlichting van kruispunten en rotondes is nog geen actie gezet. Met onze aanpak van de 25 meest storende locaties willen we starten met verlichten van het viaduct bij de Brugweg. Dit is één van de entrees van Zwijndrecht. De aanleiding is dat er veel zwerfafval ligt op deze plek, maar tegelijkertijd verwachten we dat verlichting zal bijdragen aan een veiliger gevoel voor de vele fietsers op deze locatie. Dit is echter een kostbare maatregel, dus we zullen u hierover consulteren vóór uitvoering. De brandgangen in Zwijndrecht zijn in beheer en eigendom van particulieren. Met een actie hebben we de aanschaf van brandgangverlichting gefaciliteerd. Woningeigenaren hebben hier echter zeer beperkt gebruik van gemaakt.
	Aanpak van ondermijning en kleine criminaliteit.	De aanpak van ondermijning hebben wij vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma Ondermijning. Over dit programma wordt u binnenkort geïnformeerd. Dit programma bevat doelstellingen en acties die nodig zijn om ondermijning aan te pakken en een vuist te maken tegen de georganiseerde criminaliteit. Er wordt al enige tijd uitvoering gegeven aan het programma. Zo hebben er integrale controles plaatsgevonden en is er geschouwd op alle bedrijventerreinen om tot een actueel ondermijningsbeeld te komen. Ook vinden er helingscontroles plaats. Ondermijningssignalen worden beoordeeld en - indien mogelijk - worden met partners acties ondernomen al dan niet in samenwerking met het RIEC. Er zijn sinds 2018 acht drugspanden gesloten en drie drugspanden hebben een waarschuwing gekregen. Langzamerhand wordt er een netwerk opgebouwd met partners om de aanpak efficiënt vorm te geven.

	Wat betreft de aanpak van woonoverlast kunnen we u melden dat partners elkaar steeds beter weten te vinden. Waar nodig intervenueert de gemeente om tot snelle resultaten te komen. Wij werken op dit moment aan het in kaart brengen van handhaving. Daaruit blijkt dat er naast de reguliere taken van handhaving (hondenoverlast, verkeersoverlast en afval op straat) steeds meer vraag ontstaat naar handhaving op andere beleidsterreinen (evenementen, vuurwerkvrije zones, hennepkwekerijen, woonoverlast, ondermijning). Vanaf 2021 is in de begroting jaarlijks een extra bedrag van € 157.000 opgenomen. Wij werken aan de prioritering van deze inzet en aan een vergelijkend onderzoek bij andere gemeenten m.b.t. inzet, capaciteit en borging binnen de organisatie. Deze gegevens worden verder uitgewerkt. Uit de recente criminaliteitscijfers blijkt dat de criminaliteit in Zwijndrecht daalt. Zo daalden de woninginbraken, de inbraken in garages en schuren, de inbraken bij bedrijven en de auto-inbraken allemaal flink in 2019. Op andere terreinen zien we een aantal stijgingen (straatrovers, overvallen en bedreigingen). Volgens de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor 2019 is het rapportcijfer voor het gevoel van veiligheid in de buurt toegenomen van een 7,0 (in 2015) naar een 7,3. Het cijfer voor de leefbaarheid in de buurt ligt in 2019 op hetzelfde niveau als in eerdere jaren. Het cijfer ligt op een 7,4.
Bevorderen verkeersveiligheid rondom scholen.	Om de verkeersveiligheid rondom scholen te verbeteren zijn er de afgelopen twee jaar extra verkeersacties in de omgeving van basisscholen georganiseerd. Doel van deze acties was het veranderen van het haal-, breng- en parkeergedrag om zo een veiligere situatie te creëren voor schoolgaande kinderen. Naast de acties gaven we oversteekles en brachten we bijzondere verkeerssituaties in de omgeving onder de aandacht. Verkeersborden en markeringen werden gelijk in orde gemaakt en indien van toepassing aangevuld met fysieke maatregelen zoals een zebepad of aanvullende gele streep. Dit alles voerden we uit naast de reeds bestaande verkeerseducatie op school (School op seef). In 2018 hebben we acties gehouden bij vijf scholen en in 2019 bij zeven scholen. Uit vrijwel elke wijk heeft een school zich aangemeld en in vrijwel elke wijk is dus ook een actie uitgevoerd.
Behoud het steunpunt van de politie in Zwijndrecht.	Het Steunpunt van de politie is voor Zwijndrecht behouden. Dit steunpunt is op werkdagen geopend van 09.00 tot 17.00 uur. Gedurende de openingstijden is de locatie in Zwijndrecht een volwaardige politiepost en kan er op afspraak aangifte worden gedaan. Daarbuiten kunnen onze inwoners uitwijken naar het districts bureau aan de Overkampweg in Dordrecht waar de openingstijden ruimer zijn. Het districts bureau is namelijk 24/7 geopend.
Versterking van de handhaving.	Voor de kadernota 2020 is inzichtelijk gemaakt hoe groot de benodigde handhavingscapaciteit voor Zwijndrecht is. Op basis van deze analyse is voor de Kadernota 2020 €157.000,- aanvullend budget aangevraagd. Vanwege de ondertoezichtstelling hebben we dit in het eerste halfjaar niet kunnen uitgeven. Het tweede halfjaar is de kans groot dat we niet het volledige extra budget besteed krijgen. Jaarlijks wordt er een jaarplan opgesteld. In dit jaarplan worden de prioriteiten voor de BOA's bepaald op thema en op locatie. In 2020 is hiervoor input gevraagd van de Raad.

2.4.4 Impact Coronacrisis op het thema

Forse inzet handhaving

De coronacrisis vraagt veel van onze handhavers. Er wordt flink ingezet op het handhaven op de naleving van de maatregelen. Zo controleren de BOA's in horecagelegenheden, supermarkten, winkels, buitensportaccommodaties en bij hotspots in de buitenruimte. Dit heeft de grootste prioriteit. Dit betekent ook dat andere handhavingsactiviteiten even minder aandacht krijgen. Hierover wordt met inwoners gecommuniceerd wanneer zij een melding maken via het nieuwe meldingsstelsel FIXI.

We hebben gebruik kunnen maken van de BOA's van het Regionaal Operationeel Bestuurlijk Team (ROBT). Dit team is uitsluitend en specifiek bedoeld ter ondersteuning van de aanpak op Ondernijning. Het inzetten van het ROBT op de aanpak op Ondernijning is vanwege de crisis lastiger, gelet hierop hebben zij zich beschikbaar gesteld voor de handhaving van de Corona-maatregelen. Hetzelfde geldt voor de inzet van de toezichthouders van de Omgevingsdienst, ook zij houden toezicht op de Corona-maatregelen. Samen en integraal werken is een belangrijk onderdeel van het uitvoeringsprogramma ondernijning. Samen zijn we zichtbaarder, versterken we elkaar, zijn we sterker en bereiken we meer. De Crisis versterkt het belang van samenwerken als één organisatie. De beperkte BOA- capaciteit is door de crisis nog duidelijker geworden. Wij werken de versterking van deze capaciteit op dit moment uit. Daarbij worden de ervaringen van de huidige crisis betrokken. Bij de uitwerking past het werken als één organisatie, het samen en integraal werken. Het is een manier van werken die meer als vanzelfsprekend moet worden gemaakt, dit maakt ons beter in staat in te spelen op onverwachte zaken als een crisis.

Daling tolerantieniveau

De gevolgen van de Coronacrisis hebben hun weerslag op het domein van Veiligheid en Leefomgeving. Zo hebben we kunnen vernemen of misschien al ervaren dat de samenleving nu tijd en ruimte heeft om klussen in en om het huis uit te voeren. Hierdoor raken de afvalcontainers eerder vol en zagen we files voor de afval- aanbestedingen. Het klussen kan de nodige overlast veroorzaken. Op den duur daalt het tolerantieniveau door de crisis en kunnen er meer klachten m.b.t woonoverlast ontstaan. Deze klachten kunnen druk geven op diverse organisaties en de gemeente.

Effect op uitvoering aanpak ondernijning en kleine criminaliteit.

Landelijk zien we al dat de Coronacrisis bepaalde uitwassen veroorzaakt in de samenleving. Denk aan diefstal of op andere illegale wijze verkrijgen van ondeugdelijke beschermingsmiddelen en deze tegen woekerprijzen doorverkopen aan zorginstellingen. Maar denk ook aan digitale criminaliteit of fraudeurs die bij mensen aanbellen om – onder het mom van de Coronacrisis - binnen te komen en mensen geld afhandig te maken. Hoewel de fraudeur lastig bij zijn kraag te grijpen is, is het van belang om alert te blijven en elkaar te ondersteunen en te voorzien van informatie. We dienen alert te zijn bij de uitvoering van de tegemoetkoming aan ondernemers (de ToZo maatregelen). Daar waar geld te halen valt, ligt misbruik op de loer. Het RIEC heeft om ons te helpen een infographic gemaakt. Zo weten we waar we op moet letten bij het uitvoeren van de tegemoetkoming.

Het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma ondernijning kan op onderdelen vertraging oplopen door de Coronacrisis. Een bewustwordingssessie voor de organisatie zal vanwege de 1,5 meter maatschappij gewoonweg niet kunnen. Dit geldt ook voor het doen van een integrale controle. Zodra er verruiming is in de maatregelen kunnen integrale controles ook in kleiner verband worden gedaan. Signalen die aan het licht komen kunnen worden opgepakt, de crisis hoeft daar geen invloed op te hebben.

3 Ondersteunende thema's

3.1 Duurzaam/circulaire energietransitie

3.1.1 Inleiding

Duurzaamheid, klimaatadaptatie en de energietransitie zijn essentieel om ons voor te bereiden op de toekomst. Dit zijn, samen met de omslag naar een circulaire economie, grote opgaven die door diverse beleidsterreinen heen werken. Denk aan wonen, vervoer, groen en wateropvang in onze leefomgeving. Ook biedt de energietransitie kansen op het gebied van bedrijvigheid en werkgelegenheid.

3.1.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

Duurzaamheid en energiestrategie

Op het gebied van duurzaamheid en energiestrategie hebben we de afgelopen periode grote stappen gezet. Zo hebben we met HVC, Trivire, Woonkracht10 en Stedin een aanvraag ingediend voor de landelijke Proeftuinregeling aardgasvrije wijken van het ministerie van BZK. Deze aanvraag is een uitgewerkt plan om bijna 1000 woningequivalenten aardgasvrij te maken. De aanvraag ziet erop toe dat de wijk uiterlijk in 2028 aardgasvrij is. Daarnaast zijn er vanuit de energietransitie veel zaken in uitvoering gebracht of in ontwikkeling. Het gaat dan om de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed, ondersteuning aan vve's, scholen, sportverenigingen en de relatie tussen energie en armoedebestrijding. We hebben daarnaast een subsidie binnengehaald van de Rijksoverheid voor energiebesparing bij koopwoningen (Regeling Reductie Energieverbruik). Alle woningeigenaren (ook vve's) ontvangen een voucher voor met name kleine energiebesparende maatregelen.

Transitievisie Warmte

Een ander belangrijk dossier is de "transitievisie warmte". Een eerste variant is door uw raad al vastgesteld. Een tweede versie bieden we uiterlijk in 2021 ter besluitvorming aan. Inmiddels is een intentieovereenkomst warmte afgesloten met HVC en de woningcorporaties, om samen te werken aan deze warmtetransitie (aardgasvrij). Een eerste kraal in het warmtenet is gerealiseerd met Koningshof. Deze wordt vanuit een tijdelijke warmtecentrale verwarmd.

Verbinding mobiliteit en duurzaamheid

We verbinden ook de mobiliteitsdossiers stevig aan het thema duurzaamheid. Zowel in het nieuwe parkeerbeleidsplan als in (de evaluatie van) het GVVP wordt verduurzaming van mobiliteit als uitgangspunt genomen. De inzet verschuift naar duurzamere mobiliteit. Elektrisch rijden en de transitie van het gebruik van de auto naar de fiets en het openbaar vervoer maken daar onderdeel van uit. Door de ligging van het station is dit in Zwijndrecht een zeer kansrijke mogelijkheid.

3.1.3 Stand van zaken "Duurzaam/circulaire energietransitie" ROB overige

Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
Transitieviezie warmte, intentieovereenkomst warmte met HVC en woningcorporaties, buurtaanpak particuliere woningeigenaren, aanpak energieverbruik bedrijven, pilot energieneutrale wijk en circulaire wijk (onder de interventie Energieagenda).	De tussenstand van de voortgang van de uitvoering van de Energie Agenda staat beschreven in de Monitor Energie Agenda (eind 2018) (zie: Monitor Energieagenda Zwijndrecht) Transitieviezie Warmte 1.0: Met inzicht in het verduurzamen van de warmtevoorziening en een globale planning om te komen tot een aardgasvrije gebouwde omgeving, is opgesteld en vastgesteld door u als gemeenteraad in juni 2019. Versie 2.0 moet uiterlijk 2021 door uw gemeenteraad vastgesteld worden als kader voor op te stellen wijkuitvoeringsplannen. Er is een Intentieovereenkomst warmte afgesloten met HVC en de woningcorporaties, om samen te werken aan de warmtetransitie (aardgasvrij). Een eerste kraal in het warmtenet is gerealiseerd met Koningshof. Deze wordt vanuit een tijdelijke warmtecentrale verwarmd. Buurtaanpak particuliere woningeigenaren: Zwijndrecht heeft subsidie van de Rijksoverheid gekregen voor energiebesparing bij koopwoningen (Regeling Reductie Energieverbruik): alle woningeigenaren krijgen een brief met een voucher voor met name kleine energiebesparende maatregelen, actie af te ronden in 2020. Eerdere acties energiemaatregelen bewoners: groepsaankoop zonnepanelen (125 deelnemers) en isolatiemaatregelen (200 offerteverzoeken) Energieverbruik bedrijven: Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) adviseert bedrijven over energiemaatregelen en handhaving Wet milieubeheer. Stimulering door o.a. gratis energiescans voor bedrijven (2020) en maatregelen op schaalniveau bedrijventerreinen. Pilot aardgasvrije wijk: We doen een aanvraag landelijke pilot aardgasvrije wijk voor 1 april 2020. Na de zomer is er duidelijkheid over honorering en de start uitvoering. Diverse overige lopende of in voorbereiding zijnde acties energietransitie: • verduurzaming gemeentelijk vastgoed (zie hieronder); • aanbod ondersteuning VvE's (eigenaren appartementen), scholen (o.a. zonnepanelen, energiebesparing, lespakketten energie) en sportverenigingen (in kader van Sportakkoord); • Mobiliteit: stimuleren niet-gemotoriseerd verkeer en elektrisch gemotoriseerd verkeer; • Nieuwbouw en renovatie: opstellen duidelijke (kwantitatieve) ambities voor energie en duurzaamheid met gebruik instrumentarium Ambitiweb en GPR Gebouw; • Energieloket Zwijndrecht: loket voor bewonersvragen; • afspraken woningcorporaties energiebesparing: zie 'Wonen, bouwen, woon carrière'; zie hierboven;

		• Relatie energie – armoedebestrijding: ondersteuning aan mensen met lage inkomens door bewustwording en advies (samenwerking met o.a. Diverz); • bewonersinitiatief Zon op Zwijndrecht (ondersteuning gemeente): drie collectieve zonnepaneelprojecten gerealiseerd.
	Klimaatadaptatie.	De kwetsbaarhedenanalyse (stresstest) is uitgevoerd in 2019. Op basis van de uitkomsten is hierover het gesprek gevoerd met collega's, B&W, raad maar ook met externe partijen (VRZHZ, GGD, Waterschap, woningcorporaties, etc.). De komende periode worden dialooggesprekken gevoerd met bewoners en bedrijven. Daarnaast zijn er diverse verdiepende analyses en onderzoeken uitgevoerd om de kwetsbaarheden voor Zwijndrecht beter in beeld te krijgen. De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de stand van zaken en de te nemen stappen. Dit alles moet leiden tot een uitvoeringstrategie en klimaatbeleid wat eind 2020 wordt vastgesteld.
	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed.	Binnen de huidige vastgoedportefeuille worden energiebesparende maatregelen genomen, bij voorkeur i.c.m. regulier onderhoud. Hiervoor is door de gemeenteraad ook krediet beschikbaar gesteld tot en met 2021. De gemeenteraad wordt binnenkort geïnformeerd over de stand van zaken met een brief. Bij de pilot aardgasvrije wijk in Walburg wordt ook onderzocht of het gemeentelijk vastgoed in deze wijk meegenomen kan worden. Het gaat dan om de Walburghal, het Multifak-gebouw, de bibliotheek en het Spektakel.
	Pilot energie neutrale (sport)vereniging.	Een mooi voorbeeld van de pilot energieneutrale sportvereniging is de samenwerking tussen Honk- en Softbalvereniging Zwijndrecht (HSVZ) en de gemeente. De gemeente legt in 2020 veldverlichting aan en de vereniging investeert in zonnepanelen, die gaan zorgen voor de elektrabron van die verlichting en overige apparatuur. Verder attenderen we via het Sportplatform verenigingen op energiebesparende maatregelen en subsidiemogelijkheden.
	In Drechtstedenverband onderzoeken we de mogelijkheden voor een energiepark.	Het Klimaatakkoord heeft Nederland verdeeld in energieregio's en de Drechtsteden is een energieregio. Energieregio's zijn verplicht om een Regionale Energiestrategie (RES) op te stellen. In deze RES worden de mogelijkheden van grootschalige duurzame opwek verkend. De concept RES moet uiterlijk 1 juni 2020 worden opgeleverd, de RES 1.0 in maart 2021.
	We evalueren ons afvalbeleid en kijken daarbij naar de gebruiker en het systeem, ook met het oog op kostenbeheersing.	Begin 2019 hebben we ons beleid "inzameling en verwerking huishoudelijk afval" geëvalueerd en onderzocht in hoeverre een kostenbesparing van 10% te realiseren is. De resultaten daarvan zijn tijdens de oriëntatieavond van 21 mei 2019 door adviesbureau JvD (beheer openbare ruimte, afval en reiniging) aan uw gemeenteraad gepresenteerd. De evaluatie en het onderzoek leidden o.a. tot de volgende conclusies: • Het beleidsplan is actueel en vormt een prima kader om de doelstellingen te behalen; • De uitvoering van het beleidsplan dient geïntensiveerd te worden; • Verdere reductie van het restafval is noodzakelijk om tot kostenbeheersing te komen; • Op korte termijn is een kostenverlaging van 10% niet haalbaar; • Een nieuwe trendbreuk is noodzakelijk om tot verdere kostenreductie te komen. Op weg naar Diftar!

		In een raadsinformatiebrief (2019-15625, datum stuk 9 juli 2019) hebben we de conclusies en aanbevelingen van de evaluatie en het onderzoek nog eens samengevat. In deze brief hebben we uw gemeenteraad ook inzicht gegeven in de vervolgstappen en de planning daarvan. De vervolgstappen zijn gericht op het "Diftar-proof" maken van onze inzamelstructuur en het vergroten van kennis en bewustwording van onze inwoners t.a.v. afvalscheiding door communicatie en voorlichting. Deze stappen zijn nodig om een reductie van de hoeveelheid restafval te bewerkstelligen. Voor de noodzakelijke trendbreuk is het immers nodig om Diftar in te voeren.
--	--	---

3.1.4 Impact Coronacrisis op het thema

Duurzaamheid, klimaatadaptatie en de energietransitie zijn essentieel om ons voor te bereiden op de toekomst. Het betreft hier een dossier dat (nog) volop in transitie is. De komende periode staat in het teken van het onderzoeken van wat de impact van de Coronacrisis op dit dossier (inhoudelijk en financieel) is. De lange termijn doelstellingen uit het Parijse Klimaatakkoord blijven overeind, maar de fasering lijkt onder druk te komen. We zien daarbij in de samenleving en bij de rijksoverheid nog wisselende signalen. Het klimaatbewustzijn en de aandacht voor duurzaamheid neemt toe. Zo kwamen 170 wetenschappers met een manifest waarin de Coronacrisis werd gezien als *"Kans om radicale hervormingen naar een groene economie vorm te geven"*. Tegelijkertijd zien we dat nieuwe klimaatplannen van het kabinet zijn uitgesteld en uit de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) haar zorgen omdat veel projecten in de duurzame energiesector stilvallen. De komende moeten we met elkaar onderzoeken wat die consequenties zijn, of onze focus anders moet na deze crisis en of onze doelstellingen (inhoudelijk en financieel) houdbaar zijn. Hiervoor is het goede gesprek met uw gemeenteraad nodig als de consequenties van de Coronacrisis scherp zijn geworden.

3.2 Economie (versterken)

3.2.1 Inleiding

U heeft in het raadsprogramma aangegeven dat daadkrachtig ondernemerschap hard nodig is om de positie van Zwijndrecht te behouden en te versterken. Vanuit de Economische agenda werken we daarom met ondernemers in Zwijndrecht aan ons vestigingsklimaat waarin de ondernemende Zwijndrechtenaar ruimte en kansen krijgt. De lijntjes tussen gemeente en ondernemers zijn kort en voor ondersteuning en vragen kunnen ondernemers snel en makkelijk bij ons terecht. We werken er aan om ondernemers zo min mogelijk te belasten met gemeentelijke regels en beperkingen maar zoeken in aanvulling op standaardprocedures met hen samen naar maatwerk. Doel hiervan is om Zwijndrecht zo aantrekkelijk mogelijk te maken en houden voor ondernemers.

Daarnaast is een belangrijke doelstelling uit het raadsprogramma om ervoor te zorgen dat de "onderkant van de arbeidsmarkt" kan meedoen in Zwijndrecht. Eind 2022 willen we daarom 160 participatieplekken hebben gerealiseerd in samenwerking met Leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt, Sociale Dienst Drechtsteden en bijvoorbeeld het praktijkonderwijs in Zwijndrecht. Bedrijfsleven en onderwijs werken goed samen en we zoeken met elkaar naar mogelijkheden om de aansluiting op een reguliere baan voor jongeren en (langdurig) werklozen te verbeteren. We gebruiken daarvoor onder andere de mogelijkheden van Baanbrekend Drechtsteden. Door in samenhang interventies uit te voeren vanuit de Economische Agenda/ Groeiagenda en het Deltaplan Armoede zorgen we er tevens voor dat meer mensen uitstromen uit een uitkering en dat we werken aan een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen.

3.2.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

Rode loper traject

Vanuit de uitvoering van het economisch actieprogramma is de afgelopen periode geïnvesteerd in het "rode loper traject". Daarbij zijn verschillende bedrijven gefaciliteerd bij verplaatsing- en uitbreidingswensen en hebben verschillende bedrijven zich in Zwijndrecht gevestigd. Een toonaangevende vestiging is die van Oceanco, dat fors uitgebreid heeft door de faciliteiten van de Heerema Fabrication Group op het industrieterrein "Groote Lindt" over te nemen. Ook moet de herontwikkeling van het voormalige Loveld-terrein een forse impuls aan de werkgelegenheid geven.

Contact met en dienstverlening aan ondernemers

Verder is in algemene zin fors geïnvesteerd in het contact met en dienstverlening aan de ondernemers onder de noemer "Zwijndrecht Onderneemt". Er is een nieuwsbrief ontwikkeld en er zijn Sociale media accounts gecreëerd. Via het accountmanagement zijn we actief in contact met lokale ondernemers en ondernemersverenigingen. Er zijn veel bedrijfsbezoeken voor college en raad en er zijn verschillende events georganiseerd, zoals het Ondernemersontbijt, de Startersavond en de OndernemersTop. Een mooi succes is verder dat het Ondernemersfonds Zwijndrecht wordt gecontinueerd. Ondernemers investeren gezamenlijk in wat voor hen belangrijk is, zoals parkmanagement, camerabeveiliging, sinterklaasintocht of braderieën. Vanuit het overkoepelende deel worden projecten ondersteund die voor alle ondernemers in Zwijndrecht van belang zijn. Zoals de Olympiade en Binnenvaardagen.

3.2.3 Stand van zaken "Economie (versterken)"

	Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
	Uitvoering economische agenda	Verschillende nieuwe bedrijven hebben zich in Zwijndrecht gevestigd. Daarbij is vaak het rode loper traject benut of ruimte geboden bij verplaatsings- of uitbreidingswensen waardoor enkele bedrijven in Zwijndrecht konden blijven. Op beleidsmatig gebied is de regionale kantorenvisie nader uitgewerkt in een lokale kantorenvisie. Daarnaast is een onderzoek gedaan naar detailhandel in de Spoorzone. Er zijn startnotities geschreven om te komen tot een nieuw detailhandelsbeleid en een werklocatie/bedrijventerreinstrategie. De in 2019 opgeleverde interactieve kaart geeft een goed overzicht van de voortgang van Economische agenda. Er zijn verschillende events georganiseerd: Het Ondernemersontbijt, de Startersavond en de OndernemersTop (ten behoeve van de Omgevingsvisie). Recent heeft de onderwijsroute weer plaatsgevonden waarbij leerlingen ook in het gemeentehuis zijn ontvangen. We hebben geïnvesteerd in het contact met- en dienstverlening aan de ondernemers. Met de titel "Zwijndrecht Onderneemt" is de website nieuw leven ingeblazen, een nieuwsbrief ontwikkeld en Sociale media accounts gecreëerd. Via het accountmanagement zijn we actief in contact met lokale ondernemers en ondernemersverenigingen. Er zijn bedrijfsbezoeken georganiseerd voor college en raad. De warme overdracht in het accountmanagement van de oude naar de nieuwe accountmanager bedrijven heeft gezorgd voor continuïteit voor het bedrijfsleven.
	Inzetten op praktijkvakken onderwijs	De gemeente Zwijndrecht, LOKET Zwijndrechtse Waard en Koninklijke BLN-Schuttevaer hebben samen een maritieme Leergang op het vmbo in Zwijndrecht gerealiseerd. Met ingang van het schooljaar 2019-2020 kunnen leerlingen van LOKET kiezen voor een samengesteld pakket met keuzevakken gericht is op werken in de binnenvaartsector.
	Dialoog ondernemers voor aansluiting reguliere baan jongeren en (langdurig) werklozen te verbeteren.	Het accountmanagement werkt met Baanbrekend samen om in de contacten met bedrijven samen op te trekken en die dialoog aan te gaan. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is steeds vaker onderwerp van gesprek. Hierbij sluiten we o.a. aan bij de in het Deltaplan Armoede gestelde doelen. We doen dit niet alleen maar samen met onze partners als Baanbrekend en de SDD.
	Meer aandacht bestaande mogelijkheden zoals Baanbrekend Drechtsteden.	De samenwerking met Baanbrekend is geïntensiveerd. Regelmatig sluit een vertegenwoordiging van Baanbrekend aan bij de bedrijfsbezoeken van het college en/of accountmanager bedrijven. De accountmanager bedrijven introduceert Baanbrekend regelmatig bij de lokale bedrijven. Ook is Baanbrekend actief bij bijeenkomsten van Zwijndrechtse ondernemersverenigingen.
	Bij veroudering bedrijventerrein onderzoek in samenspraak ondernemers mogelijkheden renovatie/transitie.	In de op te stellen werklocatiestrategie wordt per bedrijventerrein een analyse gemaakt van het functioneren en ontwikkelkansen voor de toekomst. Daarin zal ook met ondernemers worden gesproken.
	Evaluatie ondernemersfonds	Het Ondernemersfonds Zwijndrecht is op 1 januari 2016 opgericht als pilot van 3 jaar. In het "Convenant Ondernemersfonds Zwijndrecht 2016" is afgesproken om in de loop van 2018 het Ondernemersfonds Zwijndrecht te evalueren. Het fonds is geëvalueerd waarna is er ingestemd met de voortzetting van het Ondernemersfonds.

		Ondernemers investeren in wat voor hen belangrijk is, zoals parkmanagement, camerabeveiliging, sinterklaasintocht of braderieën. Vanuit het overkoepelende deel worden projecten ondersteund die voor alle ondernemers in Zwijndrecht van belang zijn. Zoals de Olympiade en Binnenvaartdagen
	Participatieplekken	Er is in samenwerking met Leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt en de Sociale Dienst Drechtsteden hard gewerkt aan de realisatie van de doelstelling uit het raadsprogramma om in totaal 160 participatieplekken te realiseren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt voor eind 2022. De resultaten van de inzet tot nu toe: • Er zijn gemiddeld 135 vaste deelnemers die via Zwijndrecht Werkt participeren. Daarnaast worden zo'n 50 mensen door Zwijndrecht Werkt gevolgd. Deze groep bestaat uit deelnemers die (tijdelijk) niet kunnen participeren, door ziekte of door persoonlijke problemen. Ook is een heel klein aantal van hen doorgestroomd naar regulier werk (5) die contact hebben met Zwijndrecht Werkt omdat zij in het dagelijks leven bij een aantal zaken nog vastlopen. Voor de begeleiding van deze participanten heeft er conform de wens van de raad (tijdelijke) uitbreiding plaatsgevonden van de formatie voor begeleiding. • Voor de begeleiding en realisatie van participatieplaatsen werkt Zwijndrecht Werkt samen met onder andere Yulius, de woningbouwverenigingen, het VIVERA Sociaal Wijkteam, het praktijkonderwijs en de Sociale Dienst Drechtsteden. Zwijndrecht Werkt wil zich samen met haar partners (Gemiva, Yulius, Diverz enz.) doorontwikkeling van een participatiebedrijf naar een ontwikkelbedrijf. • Er is steeds meer vraag naar scholing voor participanten. Dit wordt in goede samenwerking met het DaVinci lokaal geregeld.

3.2.4 Impact Coronacrisis op het thema

Effecten voor ZZP-ers en (kleine) ondernemers in Zwijndrecht

Voor ZZP-ers en (kleine) ondernemers in de Drechtsteden die als gevolg van de coronacrisis direct inkomensondersteuning nodig hebben is er in hele korte tijd een "Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers" georganiseerd. Een mooi voorbeeld waaruit de kracht van de regionale samenwerking blijkt. Tijdens de Coronacrisis zoeken we actief contact met onze ondernemers, met als doel hen te ondersteunen, op de juiste regelingen te wijzen en te analyseren wat de effecten van de crisis zijn op het ondernemersklimaat en op de economische ontwikkeling van Zwijndrecht. Speciale aandacht en ondersteuning gaat daarbij uit naar sectoren die zwaar geraakt worden door de Coronacrisis. De eerste statistieken en voorspellingen laten zien dat de economie snel afkoelt. Natuurlijk hopen we op spoedig herstel, maar dat is op dit moment lastig te voorspellen. Evenmin kunnen we op dit moment voorspellen wat exact de impact op de Zwijndrechtse economische ontwikkeling zal zijn. De komende periode gebruiken we om de banden met het Zwijndrechtse bedrijfsleven verder te versterken en om de inzichten uit onze analyses te vertalen in een effectieve aanpak. Over die aanpak gaan we graag met uw gemeenteraad in gesprek.

Stagnatie aantal participatieplekken en doorontwikkeling naar ontwikkelbedrijf

Begin dit jaar stagneerde het aantal aanmeldingen voor een participatieplek licht en door de Coronacrisis is deze helaas stil komen te liggen. Vanuit Zwijndrecht Werkt is contact met de participanten en extra aandacht voor de zeer kwetsbaren. Daarnaast staan door de onzekerheden over de koers ten aanzien van participatieplekken regionaal en de Coronacrisis staan de benodigde investeringen om de doorontwikkeling van een participatiebedrijf naar een ontwikkelbedrijf te maken op een laag pitje. Dit brengt voor Zwijndrecht Werkt veel onzekerheden met zich mee over de toekomst terwijl zij een zeer waardevolle bijdrage leveren aan de doelstelling om in Zwijndrecht een inclusieve samenleving te realiseren en iedereen te laten meedoen aan de samenleving. Het is daarom van groot belang om als gemeenteraad te bepalen of, hoe en met welke omvang u wilt investeren in Zwijndrecht Werkt.

3.3 Voorzieningen (ontmoeting, sport en cultuur)

3.3.1 Inleiding

Goede voorzieningen zijn onmisbaar in een inclusieve samenleving en in een gemeente waarin het prettig wonen is. Het aanbod van voorzieningen draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Zwijndrecht als woongemeente. We vinden het belangrijk dat voorzieningen dichtbij inwoners georganiseerd zijn. We blijven daarom investeren in voorzieningen en accommodaties in Zwijndrecht. We knappen accommodaties op en verduurzamen deze. Ook zijn nieuwe accommodaties in ontwikkeling; een nieuwe gymzaal en een nieuw zwembad.

3.3.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

Voorbereidingen bouw gymzaal Heer Oudelands Ambacht

In 2015 besloot u een gymzaal in Heer Oudelands Ambacht te bouwen, op verzoek van leerlingen van de Develhoek. Na bezwaren van omwonenden is besloten de gymzaal verdiept te bouwen. Er zijn ontwerpen gemaakt en deze zijn gedeeld met betrokkenen op verschillende informatiebijeenkomsten. Op dit moment wordt het definitief ontwerp voor de gymzaal klaar gemaakt voor besluitvorming.

Voorbereidingen vervanging zwembad De Hoge Devel

In 2018 heeft u voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld ten behoeve van het vervangen van zwembad De Hoge Devel. Een aantal scenario's voor het nieuwe bad zijn, na een uitgebreid participatietraject, aan u voorgelegd. In 2019 besloot u het huidige zwembad te willen vervangen en u besloot ook over welke voorzieningen het nieuwe binnenbad moet beschikken. Zo komt er in het nieuwe bad bijvoorbeeld een wedstrijdbad, een doelgroepenbad, een peuterbad en een glijbaan en whirlpool. De voorbereidingen voor de bouw zijn in volle gang. In januari 2020 bent u hierover geïnformeerd met een brief en in mei op een Oriëntatieavond. De marktverkenning is geweest, er wordt nagedacht over een nieuwe beheervorm en er zijn onderzoeken op de locatie uitgevoerd, zoals bodemonderzoek en flora- en faunaonderzoek. Er wordt hard gewerkt aan het (technisch) programma van eisen voor het nieuwe bad. In juni volgt een raadsvoorstel waarin we u vragen de aanbesteding te starten.

3.3.3 Stand van zaken "Voorzieningen"

Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
Investeren in duurzame, multifunctionele wijkaccommodaties.	Binnen de huidige vastgoedportefeuille richten we ons op verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed (zie 5.1). Investerings zijn vooral bedoeld wanneer vervanging of uitbreiding (transformatie of nieuwbouw) aan de orde is. Dit geldt voor het zwembad en voor de gymzaal in de wijk Heer Oudelands Ambacht. Meer hierover vindt u onder '3.3.2 Belangrijkste ontwikkelingen' op de voorgaande pagina.
Duurzaam evenemententerrein met ondersteuning van initiatieven door evenementencoördinator.	Er ligt een duurzaam evenemententerrein in het Develpark, welke inmiddels ook is voorzien van verlichting. De bestemmingsplanprocedure loopt, net als het participatietraject met belanghebbenden (ondernemers in het park, omwonenden, etc.). Een uitdaging hierin is het afstemmen van verschillende belangen, beleidsdoelen en regelgeving. Initiatiefnemers die zich melden bij de gemeente, worden waar mogelijk door ons ondersteund. Daarvoor hebben we verschillende zaken ingericht, zoals: het evenemententerrein: • een gratis evenementenpakket (met o.a. hekken, hesjes, verkeersborden)

	• begeleiding bij het proces om een vergunning aan te vragen; • digitalisering van het aanvraagformulier; • uitgebreide informatie (o.a. een infobrochure) voor organisatoren op de gemeentelijke website; organisatoren kunnen gebruik maken van de website www.beleefzwijndrecht.nl. Vanuit deze website worden evenementen doorgeplaatst op Sociale media om (nog) meer bekendheid aan de evenementen te geven. In Zwijndrecht zijn er op jaarbasis (voor de coronacrisis) 58 grote en kleinere evenementen. Enkele Zwijndrechtse evenementen zijn erbij gekomen: de Binnenvaardagen, Danspaleis voor ouderen en door inzet van de gemeente is er een nieuw bestuur voor de avondvierdaagse opgestaan.
Alle openbare gebouwen goed toegankelijk maken en houden.	Bij gebouwen in de gemeentelijke vastgoed portefeuille passen we (waar mogelijk en waar nodig) de toegankelijkheid aan. In 2018 is de toegang tot Kunzt, de expositieruimte in het Oude Raadhuis toegankelijk gemaakt voor mensen in een rolstoel. Maar toegankelijkheid is een breder begrip. We passen bestrating aan om het hoogteverschil van buiten naar binnen zo klein mogelijk te maken. En een heel mooi voorbeeld is het 'openen op afstand' van de wijkgymsalen en sportzaal Den Dam. Hierdoor kunnen onze gebruikers via een sms-code op gepaste tijden de toegangsdeur van de zaal openen. Hierdoor hoeft een beheerder niet meer fysiek ter plaatse te komen en wordt het gebruik van fysieke sleutels beperkt. Het maakt de toegankelijkheid gemakkelijker en veiliger.
Stimuleren van (top)sport.	Er is een doorontwikkeling van het Platform Sport en Bewegen tot stand gebracht. In de nieuwe opzet zijn op thema's verschillende commissies gevormd, die beter kunnen inspelen op gezamenlijke thema's (sportverenigingen onderling) en op thema's op aangrenzende beleidsterreinen. Hiermee wordt de uitvoering van de Sportvisie versterkt. Op basis van de uitgangspunten van het Nationaal Sportakkoord is met drie lokale sportaanbieders (Platform Sport en Bewegen, Gymnastiekvereniging O&O en Stichting Hattrick) een intentieverklaring ondertekend om te komen tot een lokaal Sport- en beweegakkoord. Daarmee ontvingen we subsidie voor de aanstelling van een onafhankelijk sportformateur. In samenwerking met de sportformateur zijn de voorbereidingen getroffen om te komen tot een lokaal sport- en beweegakkoord. Dit heeft geleid tot zes gedeelde lokale ambities en een campagne "Wij doen ook mee" waar verschillende ambassadeurs sport en bewegen onder de aandacht brengen. Speciale ambassadeur is Rogier Dorsman voor het thema "Inclusief Sporten"; deze topsporter geeft hiermee het belang aan van de voorbeeldfunctie van topsport. Begin 2020 zijn door een grote groep betrokkenen ruimt 40 concrete initiatieven verzameld om de ambities mee vorm te geven. Op basis daarvan wordt in 2020 het sportakkoord ondertekend door iedereen die zich daarvoor in wil zetten. De initiatieven van het Sport- en beweegakkoord kunnen de komende twee jaar aanspraak maken op een uitvoeringsbudget dat het ministerie van VWS (Volksgezondheid Welzijn en Sport) beschikbaar stelt. Dit gaat om een bedrag van € 30.000,- per jaar. Vanzelfsprekend zijn ook de reguliere zaken voor sportstimulering voortgezet. Zoals het "Toppie"-sportprogramma, waar meer brede

		scholen en ook SBO De Steenen Kamer zich aansloten bij het sportstimuleringsprogramma. De sport- en cultuurkrant wordt uitgegeven. De jaarlijkse GoodToKnow Sport- en Cultuurdag wordt georganiseerd. 15.000 kinderen maken kennis met sport tijdens de Zwijndrechtse Koningsspelen. De sporthuldiging vierde in 2019 haar 10-jarig jubileumjaar. Voor een oudere leeftijdsgroep (65+) is een nieuwe leefstijlgids uitgegeven. En natuurlijk mag ook de jaarlijkse VIVERA-leefstijlmarkt niet worden vergeten met bijbehorende fittesten.
Bevorderen dat er toiletten beschikbaar komen in winkelcentra.		In het kader van een gastvrij, klantvriendelijk en inclusief Zwijndrecht willen wij in samenwerking met HogeNood en de Maag Lever Darm Stichting meer openbare toiletten genereren. Er is via de winkeliersverenigingen contact gelegd om aan alle winkeliers een oproep doen zichzelf aan te melden via www.hogenood.nu (mits toegankelijk toilet aanwezig). Er zijn een aantal winkeliers aangesloten en een aantal stickers (ter herkenning) geplakt in de winkels. Het thema zal worden besproken in de eerstvolgende detailhandelsraad om meer ondernemers te overtuigen aan te sluiten.
Onderzoek aantal kinderen dat zonder zwemdiploma van school gaat en indien nodig onderzoek mogelijkheden dit aantal te verkleinen.		We hebben gesprekken gevoerd met de Zwijndrechtse scholen om de mogelijkheden onder de aandacht te brengen en oorzaken van niet-gebruik te achterhalen. Hieruit bleek dat regelingen beschikbaar zijn en de scholen hier ook actief ouders over informeren en meewerken aan de inzet van regelingen. Via Stichting Leergeld is voldoende ondersteuning beschikbaar voor ouders die de financiële middelen hiervoor missen. Hiermee zijn verschillende kinderen ondersteund. Voor het niet gebruik maken van deze mogelijkheden en het niet volgen van zwemlessen blijken vooral andere factoren een rol te spelen: geloofsovertuiging, culturele achtergrond of schaamte.
Beheerplan begraafplaatsen (interventie uitvoeringsprogramma)		Lange tijd is er op de begraafplaatsen alleen regulier onderhoud gepleegd. Met de vaststelling van het nieuwe beheerplan voor de begraafplaatsen in 2018 zijn middelen beschikbaar gesteld voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. De werkzaamheden worden in fases uitgevoerd. Het vervangen van de berging op de begraafplaats Jeroen Boschlaan is als eerste gerealiseerd. In het vierde kwartaal 2019 zijn de aula's op de begraafplaats in Heerjansdam en de begraafplaats aan de Jeroen Boschlaan gemoderniseerd. Daarnaast is eind 2019 gestart met het vervangen van de paden op de begraafplaats in Heerjansdam. In het eerste kwartaal 2020 zijn deze werkzaamheden afgerond. De werkzaamheden op de begraafplaats Heerjansdam zijn besproken met de Dorpsraad. In het jaar 2020 wordt het rouwcentrum gemoderniseerd. Voor de inrichting van een grafakker voor asbestemmingen en natuurlijk begraven op de begraafplaats Munnikensteeg is het ontwerp gereed en vindt aanleg in het najaar 2020 plaats. Voor het vervangen van parkgroen op de begraafplaats Jeroen Boschlaan wordt op dit moment een ontwerp uitgewerkt en zal realisatie eveneens in 2020 plaatsvinden. Vanwege het doorschuiven van het investeringsproject Jeroen Boschlaan naar het jaar 2021 schuift ook het geplande project vervangen parkgroen oprijlaan en plaatsen van een hekwerk op de begraafplaats Jeroen Boschlaan door naar het jaar 2021. Het ruimen van graven zal eveneens in 2021 plaatsvinden.

3.3.4 Impact Coronacrisis op het thema

Verenigingsleven, sportakkoord en evenementen

Voor het Sportakkoord zijn door veel betrokken organisaties en verenigingen initiatieven aangedragen. Maar hoe staat het verenigingsleven er straks bij? En welke activiteiten kunnen we wel en welke kunnen we niet organiseren? Evenementen vinden geen doorgang tot juni. Niet alle evenementen zullen worden ingehaald, waardoor we Zwijndrecht hiermee niet op de kaart kunnen zetten. En hoe gaan evenementen er straks uit zien als we inderdaad een 1,5 meter maatschappij krijgen? En is dan nog meer inzet voor toezicht en handhaving nodig? Dit betekent iets voor de wijze waarop we hieraan invulling gaan geven en vraagt om het goede gesprek over wat wij hierin als overheid kunnen en willen betekenen.

Voorzieningen

Gedurende de coronacrisis wordt geen tot weinig gebruik gemaakt van de gemeentelijke accommodaties. We hebben daarom bepaalde onderhoudswerkzaamheden naar voren gehaald. Nu kunnen werkzaamheden gedaan worden zonder dat gebruikers daar last van hebben. Voor de bouw van nieuwe voorzieningen is nog onduidelijk welk effect de coronacrisis gaat hebben op de te doorlopen aanbestedingen. We houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

3.4 Mobiliteit

3.4.1 Inleiding

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is essentieel om samen te kunnen leven en werken en biedt bewegingsvrijheid. Goede mobiliteit en bereikbaarheid is essentieel voor de economische, sociale en culturele ontwikkeling van Zwijndrecht. De inzet vanuit het raadsprogramma is gericht op verduurzaming van de mobiliteit, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten. Niet alleen de overheid, maar ook de burgers hebben een grote verantwoordelijkheid om bewust met mobiliteit om te gaan.

3.4.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

Evaluatie GVVP en nieuw Parkeerbeleidsplan.

Zowel in het nieuwe parkeerbeleidsplan als in de evaluatie van het GVVP zijn verduurzaming van mobiliteit, het beter benutten van de bestaande infrastructuur en het beter verbinden van de verschillende vervoerssoorten als uitgangspunt genomen. Door toedoen van de Coronacrisis is het helaas nog niet gelukt om deze stukken met uw raad te bespreken, maar bespreking staat gepland voor het 2^e / 3^e kwartaal van 2020. Op deze bijeenkomst worden ook de lobbydossiers rondom de A16 en het goederenvervoer (dedicated goederenlijn) besproken.

3.4.3 Stand van zaken "Mobiliteit" (rest stoplichten van Rob?)

Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
Verduurzaming mobiliteit.	Zowel in het nieuwe parkeerbeleidsplan als in de evaluatie van het GVVP wordt verduurzaming van mobiliteit als uitgangspunt genomen. Deze stukken worden in het 2 ^e / 3 ^e kwartaal met u gedeeld. De inzet verschuift naar duurzamere mobiliteit. Elektrisch rijden is daar belangrijk in. Ook de transitie van gebruik van de auto naar fiets en openbaar vervoer maakt daar onderdeel van uit. Het parkeerbeleidsplan geeft daar richting aan door extra laadinfrastructuur voor het opladen van die elektrische voertuigen te faciliteren.
Betere benutting van de bestaande infrastructuur.	Zowel in het nieuwe parkeerbeleidsplan als in de evaluatie van het GVVP wordt een betere benutting van de bestaande infrastructuur als uitgangspunt genomen. Deze stukken worden in het 2 ^e / 3 ^e kwartaal met u gedeeld. Inzet is om (gemotoriseerd) verkeer te bundelen op een beperkt aantal wegen. Nu zijn veel wegen in Zwijndrecht ingericht vanuit de auto, hoewel de noodzaak daarvoor ontbreekt. Wegen binnen verblijfsgebieden moeten prioriteit geven aan fietsers en voetgangers. Het openbaar vervoer heeft een grote potentie, met een groot deel van Zwijndrecht dat binnen een kilometer van het station ligt. Busvervoer draagt ook bij. Het heeft een sociale functie in het bieden van mobiliteit. Een optimalisatie van busvervoer is mogelijk door ook de industriegebieden aan te doen. De ruimte die nu wordt ingenomen voor infrastructuur voor de auto kan deels worden omgevormd naar bijvoorbeeld groen. Dat geeft Zwijndrecht een meer kwalitatieve openbare ruimte en creëert ruimte voor de gewenste woningbouwbehoefte.
Verbinden van de verschillende vervoerssoorten auto, OV en fiets.	Zowel in het nieuwe parkeerbeleidsplan als in de evaluatie van het GVVP wordt het verbinden van de verschillende vervoerssoorten auto, OV en fiets als uitgangspunt genomen. Deze stukken worden in het 2 ^e / 3 ^e kwartaal met u gedeeld.

		Inzet is co-modaliteit (ketenverplaatsingen, bijvoorbeeld fiets en trein), waarbij reizigers kiezen voor het beste vervoersmiddel voor de betreffende reis of onderdeel daarvan. Nu wordt door veel mensen standaard de auto gepakt. Daar willen we vanaf. De verbinding tussen verschillende vervoerssoorten zet daar op in.
Lightrailverbinding met Rotterdam/Den Haag.		In de lobby trekken we op dit dossier nauw samen op met Dordrecht. De inzet is dat Station Zwijndrecht via hoogwaardig OV excellent verbonden is in zowel de richting Dordrecht als de richting Breda. Hiermee versterken we de positie van het openbaar vervoer ten opzichte van de auto en dragen we bij aan de economische, sociale en culturele ontwikkeling van Zwijndrecht
Effectiever cameratoezicht bij de fietsenstallingen.		Het toenemend aantal fietsdiefstallen bij met name winkelcentrum Walburg en het NS station Zwijndrecht is een zaak die in het kader van Openbare Orde en Veiligheid aandacht vraagt. Daarom hebben de gemeente Zwijndrecht, de politie, de NS, de winkeliersvereniging Zwijndrecht en het winkelcentrum Walburg de handen ineen geslagen in de vorm van de werkgroep fietsdiefstallen Zwijndrecht. De werkgroep analyseert de ontwikkelingen qua fietsdiefstallen binnen Zwijndrecht en zoekt naar proactieve en preventieve oplossingen voor dit probleem. De werkgroep onderkent dat de (terugkerende) diefstal van een fiets een gebeurtenis is die ingrijpt op het veiligheidsgevoel van de burger. De werkgroep onderkent ook dat een dergelijke diefstal veelal ook te wijten is aan het niet deugdelijk op slot zetten van de fiets. Namelijk in vrijwel alle gevallen wordt de fiets niet met een 2^e slot aan de omgeving verankerd, waardoor diefstal erg eenvoudig is. Dit op slot zetten is primair een verantwoordelijkheid van de burger. De werkgroep zet in op een verdere bewustwording van de fietseigenaren om hun fietsen actief en afdoende te beschermen door middel van goed hang- en sluitwerk. Daarnaast zet de werkgroep in op meer geüniformeerde surveillance op en rond de hotspots van fietsdiefstal. De werkgroep zet dus in op het terugdringen van het aantal fietsdiefstallen binnen Zwijndrecht. Hiertoe wordt ook samengewerkt met de gemeenten Dordrecht en Barendrecht.
Aanpak van gevaarlijke verkeerssituaties en –locaties (uitvoering GVVP).		In juni 2016 is het GVVP inclusief uitvoeringsprogramma vastgesteld. In 2018 en 2019 hebben we diverse maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid, veiligheidsgevoel en bereikbaarheid uitgevoerd. In 2020 wordt het GVVP geëvalueerd. In deze evaluatie staat een overzicht van de uitgevoerde maatregelen en de voorgestelde prioriteiten van de komende jaren. U wordt daarover in het tweede kwartaal van 2020 geïnformeerd.
Verbeteren samenwerking met ILenT (o.a. over A16, Kijfhoek en vrachtverkeer).		Met betrekking tot een verbeterde samenwerking met ILenT - voor wat betreft Kijfhoek - is er in samenwerking met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), VR ZHZ, OZHZ en het Waterschap Hollandse Delta een toezichtsplan Kijfhoek opgesteld. Uw raad is hier via een brief met als kenmerk 2019-15878, nader over geïnformeerd.

3.4.4 Impact Coronacrisis op het thema

De afgelopen periode zijn forse stappen gezet op het mobiliteitsdossier. Conform uw raadsprogramma hebben wij ingezet op verduurzaming van de mobiliteit, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten. De Coronacrisis heeft echter in eerste instantie primair stevige gevolgen voor het mobiliteitsdossier. Het gemiddeld aantal verplaatsingen is in maart afgenomen van 8 naar 3,6 in drie dagen. De gemiddelde afstand die mensen aflegden, daalde van 94 naar 30 kilometer in drie dagen en als mensen op pad gaan, mijden ze het openbaar vervoer.

De vraag de komende periode is of mensen dat ook na de crisis blijven doen. Het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM). Deed hier onderzoek naar 'Mobiliteit en de coronacrisis'. De belangrijkste conclusies zijn dat een aanzienlijk deel van de Nederlanders denkt dat hun reisgedrag en hun werksituatie blijvend verandert door de coronacrisis. Een kwart van de mensen die meer zijn gaan thuiswerken en een derde van mensen die vaker op afstand vergaderen, verwacht dit in de toekomst te blijven doen. Ook denkt een op de vijf Nederlanders vaker te gaan lopen of de fiets te pakken. Als deze trends zich daadwerkelijk doorzetten, lijken deze de inzet die u al opgenomen had in uw raadsprogramma te onderschrijven. De komende periode moeten we met elkaar analyseren hoe deze trends zich in Zwijndrecht ontwikkelen en wat de consequenties daarvan zijn. We proberen op het mobiliteitsdossiers ook de kansen van de crisis (bijv. meer duurzame mobiliteit en meer ruimte voor groen, fiets, voetganger en openbaar vervoer) te inventariseren en benutten. Hiervoor is het goede gesprek met uw gemeenteraad nodig als de consequenties van de Coronacrisis scherp zijn geworden.

4 Overkoepelende thema's

4.1 Stand van zaken overkoepelende thema's

4.1.1 Inleiding

Met het opzetten van de toekomstvisie hebben we grote stappen gezet van beheer naar ontwikkel gemeente. Samen met partners uit de gemeente, het bedrijfsleven, de inwoners, zijn we het gesprek aangegaan over de inhoud van het raadsprogramma en de richting die we als Zwijndrecht op willen gaan. Vooruit! Was de boodschap. Maar wel passend bij de gemeente die Zwijndrecht nu is. Dat bleek ook uit de voorbereidende sessies die we hebben gehad met uw raad over de omgevingsvisie. En dat zien we terugkomen in de evaluatie van de hoofdthema's uit het raadsprogramma zoals die hiervoor is beschreven. Maar er blijven een paar belangrijke vraagstukken nog open staan voor de komende periode. Zoals de ontwikkelingen in de regio en hoe we hier als Zwijndrecht mee omgaan.

4.1.2 Belangrijkste ontwikkelingen mei 2018 – mei 2020

De onderwerpen die werden aangestipt in de toekomstvisie zijn uitvoerig besproken tijdens de bijeenkomsten van de omgevingsvisie. Daaruit is een mooi document voortgekomen dat nu ter inzage wordt gelegd voor de inwoners en bedrijven. Er blijven daarbij een paar vraagstukken staan die we ook in de toekomst met uw raad goed moeten blijven bespreken. De relatie met bouwen en groen, ondernemers en mobiliteit (hoe krijgen we iedereen op de juiste plaats) en het beter oppakken van thema's als duurzaamheid en circulaire economie zijn er daar een paar van.

In de regio is het er de afgelopen jaren niet rustiger op geworden. We hebben als Zwijndrecht een leidende rol gespeeld in het aanpakken van de oplopende kosten in het sociaal domein bij de SCD. Juist omdat we onze inwoners zo goed mogelijk willen bedienen willen we serieus kijken naar een passend aanbod van diensten en op welk niveau die moeten worden georganiseerd. Het is niet een discussie puur om de centen maar ook over grip op de samenwerking en effectiviteit richting onze inwoners. Die hebben we met de voorgestelde Transitie op het sociaal domein nu goed in kaart kunnen brengen.

Uit het rapport "Verstandig versterken" kwam ook naar voren dat we de ruimtelijk economische onderwerpen anders in gaan regelen. Daar hebben we in 2019 en begin 2020 de eerste stappen voor gezet. Er zijn bestuurlijke werkgroepen opgericht die ieder opgavebladen met specifieke doelstellingen hebben gemaakt. Die zijn vastgesteld door de 7 gemeenteraden, niet door de Drechtraad. Het bureau Drechtsteden is ondergebracht bij de gemeente Dordrecht en door middel van een Samenwerkingsovereenkomst die voor de zomer wordt vastgesteld hebben we daarover onderlinge afspraken gemaakt. De Drechtraad kan dus alleen nog iets zeggen over de overkoepelende doelen van een groeiagenda of een vervolg daarop. De uitvoering en terugkoppeling is nu direct bij de raden neergelegd.

Maar daarmee zijn we er nog niet uit. In de komende maanden volgen er drietal collegeconferenties waarbij de besturen van de deelnemende Drechtsteden gemeenten met elkaar in gesprek zijn over hoe het verder moet. Dat wordt geen simpele discussie en we blijven daarover met uw raad in gesprek.

De Groeiagenda is een van de onderdelen die inmiddels is losgekoppeld van de Drechtraad. De uitvoering is voor de gemeenten en ook hier hebben we als Zwijndrecht meters gemaakt. De Spoorzone is inmiddels goed op dreef, de groenvisie is vastgesteld en wordt middels de integrale groencoalitie verder praktisch vorm gegeven. De onderwerpen zijn voor Zwijndrecht van gezichtsbepalend belang en de resultaten zullen zeker in de komende jaren zichtbaar worden in het straatbeeld. Met betrekking tot de relatie met burger is er met de crisis zeker beter op geworden. Zo kunnen inwoners nu digitaal aangifte doen van geboorte, zijn we als gemeente "Zichtbaar, Benaderbaar en Betrokken" en uit reacties van inwoners en bedrijven online blijkt dat dit positief wordt gewaardeerd.

De afdeling communicatie maakt hiervoor een dagelijkse omgevingsanalyse om te zien wat er zich op dat gebied afspeelt. De raad heeft afgelopen jaar een participatieladder opgesteld en er zijn diverse bijeenkomsten geweest om inwoners en bedrijven te betrekken bij de ontwikkelingen in hun buurt of meer in het algemeen zoals de OndernemersTop en de burgertop. Maar we kunnen nog meer en beter. We werken daarvoor aan heldere servicenormen en uiteindelijk moeten we naar een overkoepelende visie op de dienstverlening. We pakken het praktisch op en blijven werken aan een open gemeentehuis voor burgers en inwoners op alle niveaus.

4.1.3 Stand van zaken "Overkoepelende Thema's"

Toekomstvisie		
	Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
	Verder uitwerken toekomstvisietraject	Op 10 september 2019 heeft de gemeenteraad de toekomstvisie ter kennisname aangenomen. Hiermee is het traject van de toekomstvisie afgesloten. De uitkomsten van de toekomstvisie worden meegenomen in de voorbereidingen op de omgevingswet.
Drechtsteden "Verstandig versterken"		
	Onderwerpen of (sub)thema's	Stand van zaken
	Samenwerking effectief inzetten	We werken samen waar dat iets oplevert. Er zijn flinke stappen gezet in de samenwerking Dordrecht Zwijndrecht over de Spoorzone en met Hendrik Ido Ambacht over de Noordoever. Dat heeft onder andere zijn uitwerking in het Ambitiedocument Spoorzone dat samen met Dordrecht, Zwijndrecht en de Provincie Zuid Holland is opgesteld. Ook in het sociaal domein zijn de gemeenteraad en het college het gesprek over nut en noodzaak van de samenwerking niet uit de weg gegaan. Naar aanleiding van het rapport Deetman en recente ontwikkelingen in de raad van Dordrecht zijn we met de 7 colleges in gesprek over de toekomst van de Drechtsteden. Ook hier staan we voor: samenwerken waar dat iets oplevert en daar waar we als gemeentebestuur en raad meer grip krijgen op het sociaal domein.
Groeagenda		
		Stand van zaken
	Uitvoering zes projecten benoemd onder noemer Groeagenda (Spoorzone, Noordoever, Veerzone, Groote Lindt, Centre of Excellence voor de binnenvaart, Groenvisie)	Spoorzone In het programma Spoorzone is met name het Stationskwartier verder uitgewerkt. Met de samenwerkingsovereenkomst voor het Stationskwartier wordt gewerkt aan de eerste 600 extra woningen (1200 in totaal), waarvan wij 250 willen realiseren in de tijd voor 2023 (deze zijn meegenomen in een aanvraag bij BZK). In de marktconsultatie blijkt dat de opnamecapaciteit voor Stationskwartier ca. 100-150 woningen per jaar zullen bedragen. Dit betekent dat wij binnen de volgende 10 jaar deze plannen denken te kunnen realiseren. De gebiedsontwikkeling voor Noord wordt opgestart zodra de wijkvisie is afgerond. Planning rond 1 mei. Naar verwachting kunnen hier zo'n 200 extra woningen worden opgeleverd. Wij moeten hierbij oppassen dat wij per jaar niet te veel woningen in de markt zetten en concurrentie tussen verschillende projecten krijgen. Hetzelfde geldt voor Walburg, waar ook ca. 300 woningen zijn geprogrammeerd.
		Binnenvaart Centre of Excellence Het Binnenvaart Centre of Excellence (BCoE) is in 2018 geopend als innovatiecentrum voor de binnenvaart en functioneerde onder leiding van DEAL. Mede vanwege de herontwikkeling aan de Lindtsedijk 14, het voormalig Loveld terrein, functioneert het BCoE niet langer als voorheen.

		Middels een verkenning wordt onderzocht of en in welke vorm het BCoE kan worden voortgezet.
		Groote Lindt Verschillende onderdelen uit de Toekomstvisie Groote Lindt 2030 hebben invulling gekregen: • De vestiging van verschillende nieuwe bedrijven geeft samen met de herontwikkeling van het voormalig Loveld terrein een enorme boost aan de versterking van (de concurrentiepositie van) Groote Lindt. • De manier van ontwikkelen van het Loveld terrein is een voorbeeld van het optimaliseren van het ruimtegebruik en de watergebonden mogelijkheden van het terrein. • Bij de vestiging van bedrijven is het rode loper traject ingezet. • Er zijn eerste stappen gezet om te komen tot een betere benutting van de ruimte van de ongebruikte spooraftrakkingen. • Er is getracht openbaar vervoer naar Groote Lindt te versterken. Contact hierover met de vervoerder heeft niet mogen baten. Ook heeft er een pilot gereden met pendelbusjes van het station naar bedrijventerrein Groote Lindt. (en de Geer)
		Groenvisie De groenvisie "Groen leeft" is op 8 oktober 2019 door uw gemeenteraad vastgesteld. De Groenvisie beschrijft het belang van groen op 5 integrale thema's, te weten "identiteit", "leefbaarheid", "gezondheid", "klimaat" en "biodiversiteit". Met groen realiseren we ambities op elk van deze vijf thema's. In de uitvoeringsagenda groen/groenagenda, welke in november 2019 bij de begrotingsbehandeling aan uw gemeenteraad is aangeboden, hebben we beschreven hoe we dat gaan doen. In de Groenagenda staan alle activiteiten en opgaven waar we de komende jaren aan gaan werken. De integrale gelegenheidscoalitie Groen gaat regie voeren over de uitvoering van de groenagenda en bewaakt het "groenbelang" in nieuwe opgaven en ontwikkelingen. Daarnaast zoekt de coalitie proactief en continue naar koppelkansen voor groen, kansen die zich aandienen door nieuw beleid of nieuwe opgaven/projecten. Door slim en creatief te zijn wordt geprobeerd kansen te benutten en met groen meerwaarde te creëren. Altijd vanuit het gedachtengoed van het raadsprogramma "Krachtig Zwijndrecht" en de groenvisie "Groen leeft".
Werken aan een inclusieve samenleving		
		Stand van zaken
	Investeren in een inclusieve samenleving met vitale inwoners.	Voor deze ambitie geldt een vergelijkbare opmerking als voor 'Versteving van preventie'. Het merendeel van de middelen die we als gemeente lokaal besteden in het Maatschappelijk domein vormen onze inzet voor een inclusieve samenleving met vitale inwoners. In de breedte van ons beleid zetten we in op optimale kansen voor diverse doelgroepen om mee te doen in de samenleving; erbij te horen, je te ontwikkelen en fysiek en mentaal goed in je vel te zitten. Denk bijvoorbeeld aan projecten als 'Weet wat je kan', aanpak Laaggeletterdheid, lokaal preventief Gezondheidsbeleid, de Buurtaanpak, PAK AAN, welzijnswerk, de Toppie en Mattie sport- en cultuurcoaches, VIVERA sportcoaches, impuls statushouders (onderdeel van het programma Thuis in Zwijndrecht), activiteiten ter voorkoming van eenzaamheid, het plan 'Een plek voor iedereen', etc.

Versterken relatie burger/politiek (sociale cohesie)		
		Stand van zaken
	Vervolg op het digitaal aanbieden van diensten aan burgers en bedrijven	In 2019 hebben we het Klant-, Zaak- en Archiefsysteem "Inproces" gedeeltelijk in gebruik genomen. Met de implementatie van dit systeem is het voor de burgers mogelijk geworden om producten digitaal aan te vragen. Dat gebeurt ondertussen ook voor de veel gevraagde producten als BRP uittreksels, verklaring naamgebruik, eigen verklaring en rijbewijs. De planning is om het zaaksysteem eind 2020 volledig operationeel te hebben en vanaf dat moment kan de afdeling Gemeentewinkel geheel digitaal werken. De verdere ontwikkeling van E-dienstverlening laat echter nog op zich wachten. Voor digitale diensten zoals het doorgeven van een verhuizing, aangifte van een geboorte of overlijden of een melding voornemen huwelijk of geregistreerd partnerschap zijn we afhankelijk van de (regionale) doorontwikkeling van de benodigde ICT-voorziening en van leveranciers. Het streven is deze e-diensten voor het einde van deze raadsperiode te realiseren. In oktober 2019 is de app FIXI beschikbaar gekomen voor meldingen in de openbare ruimte. Hiermee kunnen bewoners en ondernemers gemakkelijker melden wanneer het ergens in de openbare ruimte niet klopt of niet veilig voelt. Gebruikers waarderen de app zeer en de snelheid van afhandelen van meldingen door de gemeente is ook toegenomen door de ingebruikname van FIXI.
	Er komt een openbaar subsidieregister	Het openbaar plaatsen van een subsidieregister kan worden gerealiseerd. In 2020 gaan we na wat de meest werkbare en informatieve vorm is, waarbij we ook kijken naar voorbeelden van andere gemeenten.
	In deze raadsperiode vergroot de raad zijn zichtbaarheid. Ook het college wordt zichtbaarder.	De raad heeft een participatieladder opgesteld en daarmee het participatiebeleid van de gemeente een nieuwe zet gegeven. In de praktijk werkten we al veel samen met onze inwoners en bedrijven en in de afgelopen periode hebben we dit instrument effectiever in weten te zetten. O.a. met een inwonersbijeenkomst over de toekomstvisie en een tweetal bijeenkomsten met het bedrijfsleven. De resultaten daarvan zijn opgenomen in lopende beleidstrajecten en in de omgevingsvisie. Daarnaast zijn we met enkele specifieke vragen en informatiemomenten richting onze inwoners gegaan. O.a. over het Veerplein, de Spoorzone en Walburg. De participatieladder helpt ons als organisatie, bestuur en raad om op het juiste moment en met de juiste informatie richting inwoners en bedrijven te gaan.

4.1.4 Effect van de Coronacrisis op de overkoepelende thema's

Door de crisis zijn de collegeconferenties over de doorontwikkeling van de Drechtsteden op een laag pitje komen te staan. De eerste is voor eind juni gepland. Dat geeft ons de tijd om met elkaar in gesprek te blijven over hoe we samenwerking zien, zowel op sociaal domein als op de onderwerpen ruimtelijke ordening en economie. Thema's als dienstverlening aan burgers en bedrijven hebben juist een duwtje in de rug gekregen. We moeten er voor zorgen dat die ambitie wordt vastgehouden.

5 Strategische lobby dossiers

Voor de lange termijn sociaaleconomische structuur is het essentieel dat Zwijndrecht succes boekt op een aantal lobbydossiers. We denken daarbij aan het (vervoer van) gevaarlijke stoffen. In belangrijke stap is daarbij gezet in de lozing van PFOA en FRD. Rijkswaterstaat heeft voor de directe lozingen een minimalisatieplicht (streven naar een nul-lozing) opgelegd en de provincie heeft voorgeschreven dat indirecte lozingen van FRD moeten afnemen tot 20 kg per jaar. Chemours heeft aangevraagd dit terug te brengen naar 2 kg per jaar. Voor PFOA wordt de lozing in deze beschikking vastgesteld op 40 gram per jaar. De emissies naar de lucht moeten met 99% afnemen de komende jaren. In alle gevallen geldt een minimalisatieverplichting. Op dit dossier werkt Zwijndrecht nauw samen met de OZHZ en de Drechtstedengemeenten.

Met betrekking tot Kijfhoek en het goederenvervoer is Zwijndrecht goed vertegenwoordigd in de regiobijeenkomsten met betrekking tot herziening van het basisnet Spoor. Daarnaast wordt in samenwerking met Dordrecht en PZH een verkenning uitgevoerd naar de vervoerkundige, technische, financiële en politiek bestuurlijke haalbaarheid van een dedicated goederenlijn (al dan niet als tunnel) die het goederenvervoer weghaalt van het bestaande spoor. Specifiek voor Kijfhoek is er geïnvesteerd in de samenwerking met de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en het Waterschap Hollandse Delta en is er een verscherpt toezicht plan Kijfhoek opgesteld.

Rondom de ondertunneling/overkluizing van de A16 is reeds een technische vergelijkende studie uitgevoerd waarin de wens van Zwijndrecht is vergeleken met andere overkappingen/ ondertunnelingen in Nederland (Maastricht, Leidsche Rijn). Daaruit blijkt dat de (dure) overkapping niet te rechtvaardigen met alleen een Zwijndrechts belang. We werken daarom aan een verkennende maatschappelijke kosten- en batenanalyse en aan een draagvlakonderzoek bij buurgemeenten, Provincie en rijk. Voor de lobbydossiers rondom de A16 en het goederenvervoer (dedicated goederenlijn), beleggen we in 2020 een bijeenkomst met uw raad om de Zwijndrechtse inzet en ambitie en de (financiële) consequenties daarvan te bepalen.